

Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

Examenstillståndsprövning - Mall för ansökan om tillstånd att utfärda yrkesexamen

Lärosäte: [Karlstads universitet]

Examen: [Hälso- och sjukvårdscuratorsexamen]

För instruktioner för ansökan se *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen: Allmänna utgångspunkter och riktlinjer*, samt *bilaga 4* till vägledningen som specifikt gäller yrkesexamen. I *bilaga 4* framgår vilka särskilda bilagor och vilken tabell som ska inkluderas i ansökan. Samtliga vägledningsdokument finns tillgängliga på UKÄ:s webbplats, www.uka.se.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Yrkesexamen

Bedömningsgrunder:

Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.

Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.

Se anvisningar i bilaga 4 till Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen. Inkludera angiven bilaga (översikt över utbildningens struktur).

Lärosätets redogörelse:

Yrkesexamen – omfattning och innehåll

Denna ansökan avser examenstillstånd för hälso- och sjukvårdskurator.

Karlstads universitet planerar att ge Hälso- och sjukvårdskuratorsutbildning omfattande 60 hp på avancerad nivå. Huvudområdet är socialt arbete och avlagd examen kommer att ge behörighet som hälso- och sjukvårdskurator. Ansökan har tagits fram i samarbete med Region Värmland och Sjukvårdsregion Mellansverige. Sedan den tidigare ansökan om examenstillstånd (oktober 2019), har utbildningens upplägg och innehåll utvecklats, personalsituationen på ämnet har stärkts och ett strategiskt arbete har genomförts beträffande forskningsmiljön på ämnet.

Målsättningen är att starta Hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen vid Karlstads universitet vt 2023. Vi kommer att erbjuda 20 utbildningsplatser med start varannat år. Utbildningen ges på halvfart och omfattar fyra terminer, uppdelad på sju kurser, se översikt figur 1. Utbildningen ges på distans förutom tre campusträffar under termin två för färdighetsträning och tillhörande examination. Under termin 3 kommer studenterna att genomföra sin verksamhetsförlagda utbildning och under termin 4 sitt självständiga examensarbete.

Utbildningens innehåll kommer att baseras på de lärandemål som presenterades i UKÄ:s förslag till examensbeskrivning för yrkesexamen för kuratorer inom hälso- och sjukvården (UKÄ 2017). Utbildningen kommer att vara relevant för samtliga vårdområden inom hälso- och sjukvården, med möjlighet för studenten att inom flera kurser fördjupa sig i specifika områden. Nedan beskrivs utbildningens övergripande innehåll. Fullständigt förslag på utbildningsplan och preliminära kursplaner samt litteraturlista beskrivs i **bilaga 1**, samt **bilaga 2a-h**.

År 1	År 2
Termin 1	Termin 3
Förutsättningar för psykosocialt arbete inom hälso- och sjukvård (7.5 hp)	Verksamhetsförlagd utbildning (15 hp)
Behov hos patienter och närstående (7.5 hp)	
Termin 2	Termin 4
Personcentrerad vård och interprofessionellt samarbete (7.5 hp)	Examensarbete hälso- och sjukvårdskurator (15 hp)
Psykosocialt arbete vid kris, sorg och trauma (5 hp)	
Personlig och professionell utveckling (2.5 hp)	

Figur 1. Utbildningsöversikt

Termin 1

Förutsättningar för psykosocialt arbete inom hälso- och sjukvård (7,5 hp)

I kursen behandlas det sociala arbetet inom hälso- och sjukvård med fokus på områdets vetenskapliga grund och aktuellt kunskapsläge. Särskild vikt läggs vid interprofessionellt samarbete samt individinriktat psykosocialt arbete. Under kursen är syftet att utveckla och fördjupa studentens kunskap om lagstiftning och den rättsliga regleringen avseende hälso- och sjukvårdsverksamhet. I kursen behandlas patientens rättigheter, vårdgivarens och hälso- och sjukvårdspersonalens skyldigheter och sjukvårdens organisering. Ett specifikt fokus läggs på patienträttigheter utifrån kopplingen till mänskliga rättigheter och barnkonventionen. Vidare ska studenten aktivt söka och sammanställa aktuell kunskap från forsknings- och utvecklingsarbeten och kritiskt granska dess betydelse för arbetet som hälso- och sjukvårdskurator. Den kritiska granskningen innefattar även identifiering av kunskapsluckor inom fältet.

Behov hos patienter och närstående (7.5 hp)

I kursen behandlas samband mellan sociala och psykosociala faktorer och ohälsa för patientgrupper och närstående. Genomgående behandlas hälso- och sjukvårdens olika vårdområden och patient och närstående i ett livslöppsperspektiv. Studenten ges under kursen möjlighet att fördjupa sig inom specifika områden genom att aktivt söka och sammanställa kunskap om särskilda patientgrupper. Vidare behandlas jämställdhet, jämlikhet och risk för diskriminering i mötet med patienter och närstående, med fokus på förutsättningar för social anamnes, praktisk rådgivning och samtalsstöd. I kursen lyfts även barns behov och rättigheter som patienter och som närstående.

Termin 2

Personcentrerad vård och interprofessionellt samarbete (7.5 hp)

Teoretisk kunskap från utbildningens två inledande kurser vidareutvecklas i denna kurs och integreras genom färdighetsträning. Målgruppskunskap behandlas i kursen i förhållande till interprofessionellt samarbete, processer i teamarbete, personcentrerad vård samt förmåga att bedöma patienter och närståendes behov. Vidare behandlas praktisk rådgivning, aktuella bedömningsmetoder och insatser utifrån kuratorns roll och ansvar. De olika arenor som är relevanta i kursen är primärvård, somatisk slutenvård, psykiatri och habilitering. I kursen ingår även psykoedukation i samarbete med erfarna patienter och närstående.

Psykosocialt arbete vid kris, sorg och trauman (5 hp)

Kursen tar upp aktuella teorier som behandlar begreppen kris, sorg, förlust och trauma. I kursen behandlas ett urval av psykosociala stödinsatser. Genomgående är individens stödbehov i centrum, utifrån individens förutsättningar, värderingar och kontext samt relaterade till exempelvis traumats art. I kursen ingår kunskap om våld i nära relationer utifrån hälso- och sjukvårdens särskilda ansvar att kunna ställa frågor om våld och känna till samverkansformer vid upptäckt av våld i nära relationer. Dessutom inkluderas kunskapsfältet kring återhämtning vid kris och psykisk ohälsa.

I kursen ingår färdighetsträning under handledning av psykoterapeut och legitimerad hälso- och sjukvårdskurator. Färdighetsträningen består i samtalsmetodik, samtalsfärdighet, sokratiska frågor och validering samt psykoedukation och dokumentation.

Personlig och professionell utveckling (2.5 hp)

Kursen innebär att studenten under handledning av legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer och psykoterapeut reflekterar över kuratorsrollen, etik och professionellt förhållningssätt. Kursen ses även som en förberedelse inför den verksamhetsförlagda utbildningen.

Termin 3

Verksamhetsförlagd utbildning (15 hp)

Kursen syftar till att ge studenterna praktisk kunskap och erfarenhet av att arbeta som hälso- och sjukvårdskurator och att under handledning utveckla sin professionella expertis inom området. Reflekterande förhållningssätt och en kritiskt granskande förmåga är viktiga beståndsdelar, liksom förmågan att kunna sammanväga bästa tillgängliga kunskap och patienters och närståendes behov och önskemål samt att kunna göra anpassningar utifrån omgivande faktorer.

Termin 4

Självständigt examensarbete (15 hp)

Kursen omfattar ett självständigt examensarbete inom någon av hälso- och sjukvårdens verksamhetsområden. Studenten ska utifrån en aktuell problemformulering samla in, sammanställa och analysera data.Handledning sker individuellt under kursens gång. Kursen avslutas med ett oppositionsseminarium där studenternas självständiga arbeten presenteras och diskuteras.

Vetenskaplig grund

Utbildningen bygger vidare på de kunskaper och förhållningssätt studenterna tillägnat sig under socionomutbildningen. Detta handlar i hög grad om att kunna syntetisera olika teorier och vara bekväm med att blanda olika modeller och perspektiv i förståelsen av människors sociala situation samt omsätta teori till handling i praktiskt socialt arbete. Hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen utvecklar denna kompetens till att även gälla hälso- och sjukvårdskontext.

Nedan beskrivs och analyseras utbildningens omfattning och innehåll i förhållande till vetenskaplig grund samt vetenskaplig bredd och djup. Vi har valt att presentera detta utifrån tre centrala aspekter, som sammanlänkar utbildningens olika delar:

- Social- och samhällsvetenskaplig grund
- Kunskapsbaserat arbete utifrån olika perspektiv
- Pedagogiska perspektiv

Social- och samhällsvetenskaplig grund

Utbildningen har en tydlig förankring i ämnet socialt arbete och utgår från en social- och samhällsvetenskaplig grund. För att bidra till en holistisk förståelse av patienters och närståendes situation och upplevelser anläggs biopsykosociala och systemteoretiska perspektiv. Utifrån relevanta teorier som belyser sociala, psykologiska och biologiska aspekter av hälsa och sjukdom kommer kunskap om hälsans bestämningsfaktorer att fördjupas i kurs 1 och 2. I dessa två kurser behandlas även intersektionalitet för att fördjupa förståelsen för jämställdhet, jämlikhet och risker för diskriminering i relation till människors förutsättningar för hälsa. Utifrån en bred förståelse för hälsa och sjukdom, kan hälso- och sjukvårdskuratorn ge stöd utifrån såväl människors livssituation och sociala miljö, som i deras vård och behandling.

Genom sin psykosociala expertis och holistiska syn på människan har hälso- och sjukvårdskuratorn vidare en viktig roll när det gäller att stärka delaktighet och tillvaratagande av patienters erfarenhetsbaserade kunskap. Genomgående kommer ett återhämtningsorienterat, salutogent perspektiv anläggas som fokuserar på att medvetandegöra och tillvarata människors egna resurser och möjligheter att hantera och påverka sin situation. I enlighet med det sociala arbetets kärnvärden kommer teorier och metodik som rör empowerment och självhjälpstrategier behandlas vid sidan av och i relation till teorier kring social utsatthet, stigma, diskriminering och klientskapande.

Hälso- och sjukvårdskuratorn ingår ofta i professionella team och har en samordnande roll både inom regionen och gentemot myndigheter och organisationer. I kurs tre kommer teoretiska modeller belysas om hur arbetsgrupper utvecklas genom olika faser, liksom teorier om processer som rör kommunikation, roller och konflikthantering. Genomgående kommer tonvikt läggas på aspekter av teamarbete som relaterar till personcentrering, där samverkan sker med andra professioner såväl som med patienterna själva som självklara medlemmar av teamet. Även närstående och andra personer ur patienternas nätverk kan inkluderas utifrån patienternas önskemål och behov. Med utgångspunkt i en personcentrerad vård kommer teorier och metoder behandlas som handlar om att stärka människors inflytande i definition och formulering av sina egna problem och behov.

Dessa perspektiv kommer sedan fördjupas i kurs fyra om kris, sorg och trauma. Förklaringsmodeller för olika former av ohälsa, stress och trauma kommer att behandlas och appliceras utifrån kuratorns arbete med att stödja hälsa, återhämtning och välbefinnande. Utifrån en tvärvetenskaplig ansats kommer tonvikt i kurs tre och fyra ligga på olika typer av samtal och interaktioner med patienter och närstående som syftar till att stärka människor i att förstå samt känslomässigt hantera inre och yttre påfrestningar. Teoretiska studier kommer här genomgående att integreras med praktisk färdighetsträning, som genomförs i samarbete mellan lärare vid Karlstads universitet och legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer inom Region Värmland.

Genom en bred teoretisk förståelse får studenterna också verktyg att analysera och reflektera kring sitt eget förhållningssätt och sitt eget handlande. Detta kommer särskilt betonas i kurs fem som handlar om personlig och professionell utveckling. Inte minst kommer etiska dilemman och värdekonflikter som de kan ställas inför i sitt yrkesutövande att behandlas i denna kurs. I samband med dessa moment fördjupas teorier om maktförhållanden och klientskapande som finns kopplade till den professionella rollen och till mötet med individer och grupper.

Kunskapsbaserat arbete utifrån olika perspektiv

En viktig patientsäkerhetsaspekt är att hälso- och sjukvårdskuratorns arbete är förankrad i vetenskap och beprövad erfarenhet. Då nationell forskning och vetenskaplig kompetens inom hälso- och sjukvårdskuratorns profession fortfarande är i ett uppbyggnadsskede kommer vi att lägga särskild vikt vid kontinuerlig inhämtning av ny kunskap. Studenternas orientering i aktuellt kunskapsläge kommer fortlöpande att ske genom att de får till uppgift att söka och granska vetenskapliga artiklar utifrån givna frågeställningar samt att aktivt söka aktuella kunskapsöversikter och pågående utvecklingsarbeten inom ramen för respektive kurs. Kvalitetsgranskning av rapporter, riktlinjer och artiklar kommer att introduceras redan i kurs ett. Aktuella publikationer och utvecklingsarbeten kommer att seminariebehandlas inom varje kurs. Dessa delar fördjupas under den verksamhetsförlagda utbildningen och det självständiga examensarbetet (kurs 6 och 7).

För ett evidensbaserat psykosocialt arbete i hälso- och sjukvård behövs inte bara kunskap grundad i systematiskt insamlad och analyserad empiri. För att kunna se till människors totala livssituation behövs kompetens om hur man fångar och tar hänsyn till processer och kontextfaktorer för att kunna förstå vad som fungerar, för vilka, hur och under vilka omständigheter. Inför och under den verksamhetsförlagda kursen och det självständiga examensarbetet kommer även kontextanalys, implementeringskunskap och utvärdering att belysas.

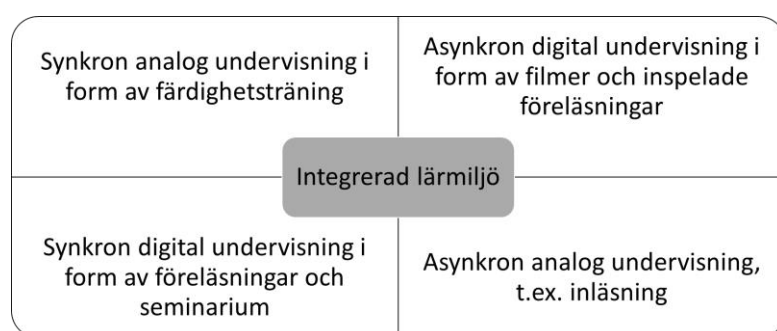
Tillsammans med vetenskaplig och professionell kunskap ses patienter och närstående som omistliga kunskapskällor i en evidensbaserad praktik. Patientinflytande och samskapande av vård och stöd är en rättighet för patienter, och leder också till en kunskapshöjning i vård och stöd. Som nämnts ovan kommer patientinflytande och personcentrering vara centralt i alla delar av utbildningen; dels genom teorier om delaktighet, samskapande och empowerment, dels genom metodkunskap och färdighetsträning i arbetssätt som stödjer delaktighet och sätter patientens önskemål, preferenser och värderingar i centrum. Planering och beslut bygger i detta sammanhang på de professionellas kunskap och resurser, liksom patientens och närståendes kunskap och resurser, i syfte att leda till en god och säker vård med fungerande stödinsatser.

Pedagogiska perspektiv

Karlstads universitet har en lång tradition av att utveckla och genomföra distansutbildning såväl i programform såsom i fristående kurser¹. Universitetet har satsat på att stärka

¹ Andelen distansundervisning har stadigt ökat över tid. År 2000 kunde 6 procent av universitetets anslagsfinansierade utbildningsvolym kategoriseras som distansutbildning, medan den var 29 procent 2018.

distansutbildningens pedagogik i form av så kallad *blended learning*. Hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen kommer därmed att bedrivas som *blended learning* enligt universitetets strategi, se bilaga 10. *Blended learning* innebär att undervisning och bedömning kommer att integrera *synkrona* metoder (ansikte-mot-ansikte, fysiskt och digitalt) och *asynkrona metoder* (som är oberoende av tid och rum, ex filmer och annat undervisningsmaterial), se figur 2. Genom *blended learning*, och en lärplattform med tydlig struktur, ger vi studenterna möjlighet att bygga upp trygghet och gemenskap med varandra. De ska känna kontinuerlig närvaro och stöd från lärarna även när utbildningen ges på distans.

Figur 2. Dimensioner i *blended learning* enligt universitetets strategi

Konstruktiv länkning utgör grunden för att skapa en röd tråd genom hela utbildningen. Vidare kommer studenterna genomgående att reflektera över sitt eget lärande i förhållande till teorier om lärande och professionell expertis. En viktig del rör förståelsen för hur studenten kontinuerligt utvecklar sin professionella förmåga i förhållande till olika former av lärande liksom i förhållande till olika miljöer och möten med kollegor och patienter.

Pedagogiken utgår utifrån en konstruktivistisk syn på lärande med fokus på funktionell procedurkunskap (som visar färdighet och förmåga) och som syftar till att stödja omsättningen från teori till praktik. Casepedagogik är viktigt för professionslärande och kommer användas för att skapa en brygga mellan lägre och högre nivåer av lärande genom att det som studenterna behöver kunna hantera i caset förutsätter att de har läst in sig på en viss deklarativ kunskap. Casen blir ett sätt för studenterna att få träning i att omsätta teori till praktik och i att möta olika situationer med ett professionellt förhållningssätt.

Hälso- och sjukvårdskuratorn samverkar med yrkesgrupper vars yrkesutövning kan präglas av olika kunskapsfilosofiska perspektiv och ibland av skilda prioriteringar kring hur personer ska vårdas/stödjas. Detta kan handla om etiska dilemman som behöver hanteras som till exempel när värden som autonomi och riskminimering behöver vägas mot varandra. Studenter behöver därför möta och aktivt bearbeta olika idéer utifrån en konstruktivistisk syn på lärande och kunskap. De behöver se och förstå saker på olika sätt och förstå hur idéer relaterar till andra idéer både inom det egna ämnet och till andra.

Vidare läggs ett tydligt fokus på patient- och närståendebildning (psykoedukation). Studenterna kommer här att få kunskap om och färdigheter i den hälsopedagogiska samarbetsprocessen "Lära och bemästra" som Region Värmland sedan länge tillämpat. Metoden bygger på ett likvärdigt samarbete mellan vårdpersonal och erfarna patienter i planering och genomförande av utbildningstillfällen för patienter och deras närstående. Denna metod bygger på en norsk modell och används i sex regioner och landsting nationellt. De teoretiska utgångspunkterna är bland annat hämtade från teorier om salutogenes, dialogpedagogik, empowerment och social inlärningsteori, teorier som även kommer appliceras i hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen i sin helhet. Se även <https://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/projekt-och-utvecklingsarbete/patientutbildning-nationellt-natverk>

Behov i regionen och nationellt

Den 1 juli 2019 infördes en legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer och hälso- och sjukvårdskurator blev en skyddad yrkestitel. Syftet med införandet av legitimation är främst att öka patientsäkerheten. Dels genom att ställa krav på lämplighet och kompetens för att få legitimation, dels genom att legitimationen ska kunna återkallas om hälso- och sjukvårdskuratorn skulle vara olämplig att utöva yrket. Nationellt är behovet av hälso- och sjukvårdskuratorer kartlagt av Socialstyrelsen. Inför vår ansökan har behovsinventering gjorts inom Region Värmland, Region Dalarna och Region Gävleborg. Samtliga regioner ser behov av utbildningen och har särskilt framfört önskemål om att utbildningen ges på halvfart och distans. Detta för att möjliggöra en kombination av arbete och studier för redan verksamma kuratorer och för att kunna tillgodose ett större geografiskt område.

Ansökan har tagits fram i samarbete med Region Värmland som diskuterat ansökan med övriga regioner inom Sjukvårdsregion Mellansveriges utbildnings- och kompetensförsörjningsråd. Enligt beslut av riksdag och regering ska var och en av landets sex sjukvårdsregioner samarbeta om frågor som rör sjukvård, kompetensförsörjning och utbildning. Det är därför enligt Sjukvårdsregion Mellansveriges utbildnings- och kompetensförsörjningsråd av stort värde att hälso- och sjukvårdskuratorsutbildning ges vid mer än ett lärosäte inom storregionen. Se även Region Värmlands avsiktsförklaring [bilaga 3](#).

För att säkerställa att utbildningens innehåll motsvarar hälso- och sjukvårdens behov har utbildningens innehåll löpande diskuterats med ansvarig kompetensstrateg, samt med verksamhetschefer och kuratorer i Region Värmland. Inom regionen arbetar man också medvetet med att säkerställa god kvalitet på verksamhetsförlagd utbildning (VFU). En studierektor för hälso- och sjukvårdskuratorsstudenter har tillsatts vid Region Värmland, liksom handledare för olika vårdområden. Samtliga handledare ska ha legitimation som hälso- och sjukvårdskuratorer. Region Värmland har även utvecklat utbildningsavdelningar och akademiska vårdcentraler där interprofessionellt arbetssätt tillämpas.

Tillsammans med Region Värmland har Karlstads universitet inrättat en doktorandtjänst med inriktning på hälso- och sjukvårdskuratorns arbete, vilket beskrivs närmare på [sid 12](#).

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal (Lärarkompetens och lärarkapacitet)

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammanlagda kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/ professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Se anvisningar i bilaga 4 till Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen. Inkludera angiven tabell.

Lärosätets redogörelse:

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Ämnesmiljön i socialt arbete består av 24 lärare, varav 11 disputerade. Sedan vår tidigare ansökan om examenstillstånd för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen (oktober 2019) har flera ledningsbeslut tagits och utvecklingsarbeten har genomförts i syfte att stärka ämnet och ytterligare förbättra förutsättningarna för att kunna bedriva hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen med hög kvalitet. Dessa beskrivs närmare nedan.

Genomförda förändringar och pågående utvecklingsarbeten

Rekryteringar

Sedan januari 2020 har totalt 10 personer rekryterats till ämnet, varav tre lektorer, tre adjunkter och fyra doktorander. Ytterligare rekrytering av lektorer pågår (intervjuer och provföreläsningar genomförs och rekryteringsprocessen beräknas vara klar under hösten 2021).

Meritering

Under 2020 har en adjunkt disputerat i socialt arbete och befordrats till lektor i socialt arbete. Tre lektorer har beviljats tid för docentmeritering, och kommer att ansöka om docentur i socialt arbete i början av 2022. Två av de tre lektorerna har disputerat i folkhälsovetenskap och en i hälsovetenskap. Samtliga har fokuserat sin forskning och kompetensutvecklingstid på fördjupning inom socialt arbete.

Utveckling av handledarutbildning

Vid Karlstads universitet startar hösten 2021 en handledarkurs för praktikhandledare inom socialt arbete (7,5 hp). Denna kurs vänder sig till praktikhandledare för studenter från socionomprogrammet och från en eventuell kommande hälso- och sjukvårdskuratorsutbildning.

Utveckling av ämnets forskningsmiljö och betydande forskningsmedel

Sedan 2020 har ett strategiskt utvecklingsarbete genomförts vad gäller forskningen inom socialt arbete. Idag bedrivs forskning inom tre forskningsinriktningar: *Kritiska välfärdsstudier*, *Studier om hälsa och social utsatthet på individ- och gruppnivå* samt *Tillämpade välfärdsstudier*. Tillsammans bildar dessa tre inriktningar en helhet vad gäller såväl teoretiska som metodologiska utgångspunkter med hög relevans för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen. För närmare beskrivning, se [sid 13-14](#).

När det gäller mer omfattande forskningsanslag med relevans för utbildningen har två sex-åriga forskningsprogram från FORTE á ca 24 miljoner kr beviljats sedan 2020, där två forskare vid ämnet ingår. Det ena programanslaget rör forskningsprojektet *RISKSAM: Strukturerad samverkan för prevention av stalkning och våld i nära relationer – implementering och utvärdering av riskhanteringsmodell för socialtjänst och polis* (projektägare Örebro Universitet). Det andra programanslaget rör utveckling av hållbara praktiker för brukarinflytande inom verksamhetsområdet psykisk hälsa (projektägare Umeå Universitet). En särskild 3-årig forsknings- och utvecklingsansats från SKR under 2021 – 2023 á 3,75 miljoner, har riktats till forskare i socialt arbete med syfte att utveckla ett nationellt gångbart stöd för jämställdhet vid bemötande och insatser inom socialtjänsten (projektägare FoU Valfärd Värmland, Karlstads universitet). För närmare beskrivning av pågående forskning inom ämnet, se [sid 19-25](#).

Utlysning av doktorandtjänst med inriktning hälso- och sjukvårdskuratorns arbete

Ett särskilt utvecklingsarbete har genomförts med Region Värmland i syfte att stärka forskningen vid socialt arbete med inriktning på hälso- och sjukvårdskuratorns arbete. Vår gemensamma målsättning är att bidra till att den vetenskapliga kompetensen byggs upp långsiktigt, då nationell forskning och vetenskaplig kompetens inom hälso- och sjukvårdskuratorns profession fortfarande är i ett uppbyggnadsskede. Våren 2021 inrättades en doktorandtjänst med avslut licentiatexamen i socialt arbete med inriktning mot hälso- och sjukvårdskuratorns arbete. Forskarstudiernas inriktning följer regionens utvecklingsplan för framtidens hälso- och sjukvård i Värmland och är inriktade på fem angelägna forskningsområden; hälsofrämjande levnadsvanor, psykisk ohälsa, jämlik hälsa, sårbara grupper, långvariga sjukdomar, multisjuklighet, vårdnivåer och vårdformer. Under hösten 2021 antogs en doktorand som arbetar som legitimerad hälso-och sjukvårdskurator på Neurologi- och rehabiliteringskliniken i Värmland. Det planerade syftet med doktorandprojektet är att studera patienternas upplevelse av hälso-och sjukvårdskuratorsinsatser.

Sammantaget har ämnet stärkts sedan tidigare ansökan om examenstillstånd, både vad gäller utökning av personal, höjd kompetens och utveckling av vår forskningsmiljö. Vi bedömer att vi kommer att ha en stabil personalsituation över tid med personal med god kompetens för

att kunna bedriva aktuell utbildning. Vi har även ett nära och välfungerande samarbete med Region Värmland liksom med andra relevanta ämnen vid KAU, vilket ger oss ytterligare stabilitet, se nedan. Se även lärartabell, [bilaga 4](#).

Vetenskaplig, pedagogisk, och professionskompetens

Lärartabellen (bilaga 4) visar lärarkompetensen inom ämnet socialt arbete samt planerade samarbeten under utbildningen. För att säkra en hälso- och sjukvårdskuratorsutbildning med hög kvalitet lägger vi stor vikt vid vetenskaplig och pedagogisk kompetens samt professionskompetens, vilket beskrivs närmare nedan.

Vetenskaplig kompetens

Som nämnts ovan bedrivs idag forskningen i socialt arbete inom tre forskningsinriktningar: *Kritiska välfärdsstudier*, *Studier om hälsa och social utsatthet på individ- och gruppnivå* samt *Tillämpade välfärdsstudier*. De tre forskningsinriktningarna speglar den vetenskapliga kompetensen inom ämnet och inom kollegiet.

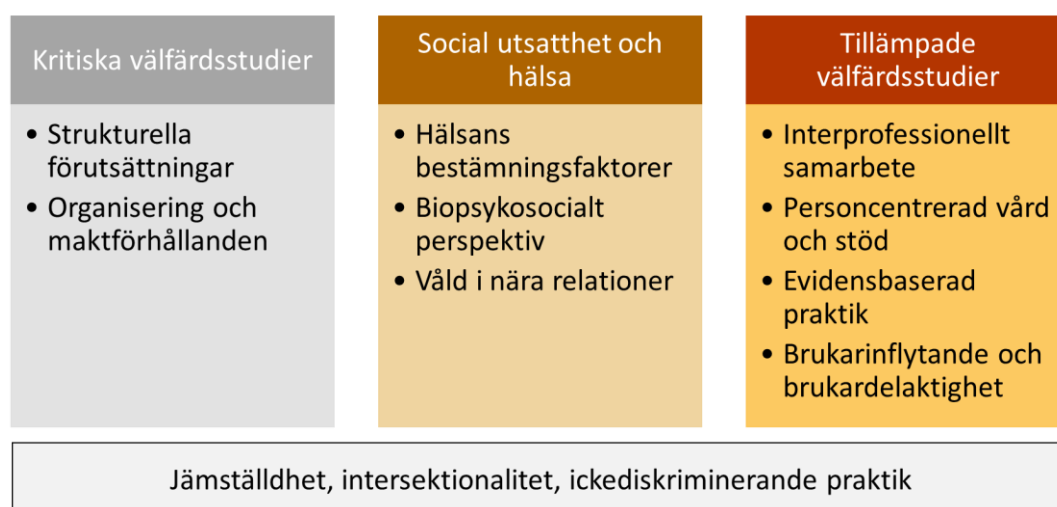
Kritiska välfärdsstudier utgår från en konstruktivistisk grund och berör individuella, positionella och strukturella faktorer. Välfärd förstås i bred bemärkelse och innefattar såväl sociala välfärdstjänster och socialförsäkringssystemet som betydelsen av ekonomi, arbetsmarknad och bostadsmarknad. Samordnande för forskningsinriktningen är professor Ulla Rantakeisu och professor Marie Nordfeldt.

Inom inriktningen *Studier om hälsa och social utsatthet på individ- och gruppnivå* bedrivs forskning om barns och ungdomars livsvillkor och hälsa, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld, missbruk och samsjuklighet samt äldres livssituation. Här ingår också vissa professionsrelaterade studier. Samordnande för forskningsinriktningen är Evelina Landstedt, lektor i socialt arbete och docent i folkhälsovetenskap.

Inom inriktningen *Tillämpade välfärdsstudier* bedrivs praktisknära forskning i syfte att bidra till kunskapsbaserat socialt och psykosocialt arbete inom socialtjänst, hälso- och sjukvård och skola. Forskningsprojekten genomförs i huvudsak med deltagarorienterad design i nära samarbete med praktiken och med brukarorganisationer. Forskningen utgår från verksamheters och brukares behov, och ska vara till nytta för praktiken i närtid. Flera forskningsprojekt genomförs inom centrubildningen FoU Välfärd Värmland vid Karlstads universitet och i nära samarbete med Centrum för Evidensbaserade Psykosociala Insatser (CEPI) som är ett nationellt, multidisciplinärt forskarnätverk som är administrativt knutet till Lunds Universitet. Samordnande för forskningsinriktningen är Birgitta Persdotter, lektor i socialt arbete och vetenskaplig ledare för FoU Välfärd Värmland.

Vidare samarbetar forskare inom socialt arbete vid Karlstads universitet med andra ämnen genom Forum för våldsstudier och våldsprevention. Forumet leds av Helén Olsson, lektor i socialt arbete, och i miljön ingår en arbetsgrupp av forskare från socialt arbete. Övriga forskare kommer från ett flertal discipliner såsom sociologi, genusvetenskap, socialt arbete, folkhälsovetenskap, rättsvetenskap och omvårdnad. Målet är att öka kunskapen om våld och våldsförebyggande arbete utifrån ett flervetenskapligt perspektiv, genom att samverka inom akademien och med omgivande samhälle. Dessutom att utbilda och på annat sätt sprida kunskap samt att vara delaktiga i samhällsdebatten kring våld och våldsutsatthet. Medlemmar i forumet forskar kring många aspekter av våld, såsom våldsbegrepp och våldets uttrycksformer, politiskt och kulturellt våld, våld i nära relationer inklusive våld mot barn och hedersrelaterat våld, sexuella övergrepp samt konsekvenser av olika former av våld. Kulturella värderingar och uppfattningar som omger mönster av strukturella, symboliska och individuella våldshandlingar studeras.

Sammantaget kan de olika forskningsinriktningarna och kollegiets vetenskapliga kompetens på ett naturligt sätt knytas till utbildningens vetenskapliga grund, se **figur 3**. Som framgår av figuren är jämställdhet, intersektionalitet och antidiskriminerande praktik perspektiv som återkommer i ämnets forskning, oavsett inriktning, och som även är centralt utifrån hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen sociala och samhällsvetenskapliga grund. Därutöver bidrar lärare inom respektive forskningsinriktning med särskild kompetens kopplad till utbildningens kurser och lärandemål. Inom kollegiet finns flervetenskaplig och praktikinära kompetens som särskilt gynnar genomförandet av en utbildning inom hälso- och sjukvårdens kontext.

Figur 3. Vetenskaplig kompetens i relation till utbildningens vetenskapliga grund.

Pedagogisk kompetens

Inom lärarkollegiet finns mångårig erfarenhet av undervisning och handledning av examensarbeten samt projektledning. Ämnet har ett nära samarbete med Universitetspedagogiska enheten (UPE) vid Karlstads universitet där återkommande seminarier och fortbildning pågår. (Läs mer om UPE under avsnittet om "Resurser".) UPE erbjuder 16 moduler i högskolepedagogisk utbildning som bland annat fokuserar blended learning, konstruktiv länkning, grundregler och policys, normkritisk pedagogik och opened network learning.

För mer detaljerad information, se:

<https://www.kau.se/om-universitetet/om-karlstads-universitet/vart-ansvar/universitetspedagogiska-enheten>

Professionskompetens

Flera forskare och lärare i kollegiet har klinisk erfarenhet relaterad till utbildningens innehåll. Detta inkluderar bland annat arbete som hälso- och sjukvårdskurator, ledning och implementering av den personcentrerade patient- och närståendebildningsmodellen "lära och bemästra" samt många års erfarenhet av interprofessionell vårdplanering inom hälso- och sjukvården, för patienter med samsjuklighet. Adjunkter som rekryterats till ämnet sedan januari 2020 har dessutom, var och en, mer än 15 års praktisk erfarenhet av socialt arbete och arbete i ledningsfunktioner. Vidare finns mycket god kompetens vad gäller regionalt och nationellt utvecklingsarbete och projektledning, bland annat rörande implementering av arbetssätt, individbaserad systematisk uppföljning och jämställdhetsarbete i mötet mellan professionella och brukare. Annan relevant kompetens inom ämnet rör lärares styrelsearbete i patientföreningar och brukarorganisationer.

Utöver lärarkompetensen vid ämnet socialt arbete kommer även lärare från ämnena psykologi, genusvetenskap, omvårdnad och juridik att genomföra vissa kursmoment. Den här typen av ämnes- och institutionsöverskridande samarbeten sker redan kontinuerligt inom våra olika grundutbildningar och fungerar mycket bra.

Vi har även ett nära samarbete med verksamhetschefer inom Region Värmland och legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer. Hälso- och sjukvårdskuratorernas kliniska kompetens blir ett centralt inslag för att uppdatera och utveckla undervisningen kontinuerligt. Hälso- och sjukvårdskurators-utbildningen kommer genomgående att präglas av stark professionskunskap och personlig utveckling som hälso- och sjukvårdskurator. Legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer kommer att anlitas för att tillsammans med lärare från socialt arbete genomföra delar av färdighetsträningen under utbildningens första termin och som handledare under den verksamhetsförlagda utbildningen i termin två. Handledare inom hälso-

och sjukvården kommer att representera primärvård, somatisk slutenvård, psykiatri och habilitering.

Kompetensutveckling

Fortlöpande inom det vetenskapliga området, det pedagogiska området och professionsområdet sker satsningar på kompetensutveckling. Samtliga lärare har tid för kompetensutveckling inom ramen för sin anställning, vilket regleras i arbetstidsavtal och är 20 procent för både lektorer och adjunkter. Det finns möjlighet att individanpassa kompetensutvecklingstiden utifrån verksamhetens behov. Den pedagogiska kompetensutvecklingen sker fortlöpande genom institutionsövergripande aktiviteter, möjlighet till deltagande i olika pedagogiska forum/konferenser samt i ett nära samarbete med UPE. Som tidigare beskrivits genomför UPE kurser i högskolepedagogik för lärare. Som stöd för lärares kompetensutveckling och pedagogiska meritering anordnas även varje år en konferens om undervisning och examination där lärare och personal med undervisningsuppdrag har möjlighet att presentera och ta del av pedagogiskt utvecklingsarbete. UPE ger ut rapportserien *Utveckling av undervisning och examination i högre utbildning*, där lärare och medarbetare har möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter och sitt utvecklingsarbete inom det högskolepedagogiska området. Vid institutionen för sociala och psykologiska studier genomförs varje termin en pedagogisk utvecklingsdag med aktuella teman.

Kompetensutveckling för handledande personal kommer att ske genom handledarutbildning (se kursplan bilaga 9) och seminarieverksamhet inom socialt arbete, i samarbete med Region Värmland, Region Dalarna och Region Gävleborg.

Utvecklingen av professionskompetens för personal inom hälsoområdet sker i nära samverkan mellan Karlstads universitet och Region Värmland. Det gäller t.ex. seminarier om forsknings- och utvecklingsarbete som sker inom Region Värmlands verksamhet där medarbetare vid Institutionen för hälsovetenskaper och Institutionen för sociala och psykologiska studier kan delta. Regionen och de hälsovetenskapliga miljöerna vid Karlstads universitet samverkar även kring en årlig utvecklings- och forskningskonferens med tema inom hälsoområdet (Forum Värmland) där olika samverkansprojekt redovisas.

För att säkerställa pedagogisk och vetenskaplig utveckling finns fyra samverkande arenor inom socialt arbete: program- och ämnesråd, ämnesdagar, kursansvarigrupp samt handledar- och forskarkollegiet. Program- och ämnesråd är ett forum för att säkerställa inflytande från studenter och från professionen vad gäller innehåll och undervisningsformer i hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen. Till dessa kommer studenter, samtliga lärare, programledare samt studierektor att bli inbjudna. I detta forum diskuteras kursvärderingar, kursplaner och

litteraturlistor samt andra frågor relaterade till undervisning. Vid ämnesdagar samlas samtliga lärare inom kollegiet för att diskutera specifika aktuella frågor rörande ämnets utbildning och kvalitet. Det kan avse områden såsom didaktik, progression inom och mellan kurser, tempo och kravnivå, kursutbudets relevans och eventuell förnyelse både inom programmet och för fristående kurser. Kursansvariggruppen behandlar mer specifikt innehållsliga frågor som rör ämnets olika kurser såsom upplägg, examination och examinationsformer, bedömning och bedömningskriterier och kursernas relation till varandra. Vid handledar- och forskarkollegium behandlas forskningsfrågor, forskarutbildningens innehåll och kvalitet samt doktorandernas respektive arbeten.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Utbildningsmiljön

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Se anvisningar i bilaga 4 till Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen.

Lärosätets redogörelse:

Utbildningsmiljön

Hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen kommer att ingå i vårt utbildningsutbud vad gäller distansutbildningar på avancerad nivå. De utbildningar som erbjuds idag och som särskilt rör påbyggnadsutbildningar för redan yrkesverksamma, är exempelvis magister- och masterprogram i utbildningsledning och skolutveckling, magisterprogram i projektledning, masterprogram i socialt arbete, masterprogram i specialpedagogik, speciallärarprogrammet, specialistsjuksköterska med inriktning distriktsjuksköterska och specialistsjuksköterska med inriktning mot ambulanssjukvård. I tillägg till detta har ämnet socialt arbete även många års erfarenhet av distanskurser inom socionomutbildningen på avancerad nivå (termin 7).

Hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen kommer att ha sin hemvist i ämnet socialt arbete som tillhör Institutionen för sociala och psykologiska studier inom Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap. Vid institutionen finns ämnena socialt arbete, psykologi, genusvetenskap och sociologi. Institutionsledningen består av prefekt, proprefekt och studierektorer. Därutöver finns ämnesföreträdare samt administrativt stöd på ämnesnivå.

Socionomprogram

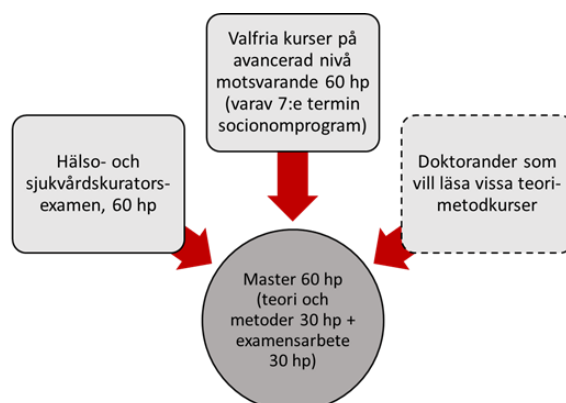
En viktig förutsättning för att kunna erbjuda hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen är att socionomprogrammet ges vid Karlstads universitet, vilket vi bedömer kommer att bidra till en stabilitet i antalet sökande. Antagning till socionomprogrammet sker två gånger per år med återkommande högt söktryck. Antalet förstahandssökande höstterminen 2021 var 302 till 60 platser. Utbildningen omfattar sex terminer på grundnivå och en avslutande sjunde termin på avancerad nivå (totalt 210 hp).

Uppdragsutbildningar

Socialt arbete har även genom Karlstads universitets Uppdrags AB gett ett flertal starkt efterfrågade uppdragsutbildningar till yrkesverksamma inom socialtjänsten. Bland annat har en nationell påbyggnadsutbildning getts för socialsekreterare inom den sociala barn och ungdomsvården (S2015/06908/FST). Genom återkommande uppdragsutbildningar underlättas samarbete mellan verksamheter och akademien och leder till naturliga mötespunkter för yrkesverksamma som vill studera vidare. Ytterligare en viktig förutsättning för en god utbildningsmiljö är ett etablerat och välfungerande samarbete mellan ämnena inom Institutionen för sociala och psykologiska studier samt med Region Värmland och kommunerna i Värmland. Dessa samarbeten gör att vi på ett värdefullt sätt kan involvera lärare med sakkunskap rörande specifika kursmål.

Masterprogram i socialt arbete

Höstterminen 2021 startar masterprogrammet i socialt arbete om 120 hp. Detta program ersätter den inriktning mot socialt arbete som tidigare erbjöds inom ramen för masterprogram i samhällsvetenskap vid Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap. Masterprogrammet ges på distans och halvfart, och riktar sig till såväl studenter som yrkesverksamma. Söktrycket är högt; 122 sökande till 15 utbildningsplatser. Studenterna kan välja att ta ut en magisterexamen efter 60 hp. Förutom obligatoriska kurser i teori och forskningsmetod samt examensarbete är programmets struktur öppen vilket ger studenten stor valfrihet, både vad gäller egen profilering och studietakt. Inom ämnet socialt arbete kommer kurser kopplade till ämnets forskningsinriktningar att erbjudas. Studenterna kan även välja kurser inom andra närliggande ämnen. Hälso- och sjukvårdskuratorexamen kommer att utgöra en av ingångarna till fortsatta studier mot masterexamen och forskarstudier, vilket även innebär att hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningens studenter kan söka kurser inom masterprogrammet, se [figur 4](#).

Figur 4. Utbildningsstruktur på avancerad nivå.

Forskarutbildning

I nuläget är sex personer inskrivna som forskarstuderande vid socialt arbete. Dessa tillhör Forskarskolan Hållbar samhällsförändring vid HS-fakulteten. I nuläget tillhör 22 doktorander forskarskolan och genomför sin forskarutbildning inom socialt arbete, kulturgeografi, statsvetenskap, historia, sociologi, samt risk och miljöstudier. Våra forskarstuderande i socialt arbete deltar även i den nationella forskarskolan för socialt arbete (RSSW).

Forskning inom socialt arbete

Som tidigare beskrivits bedrivs forskningen inom socialt arbete inom tre forskningsinriktningar: Kritiska välfärdsstudier, Studier om hälsa och social utsatthet på individ- och grupp-nivå samt Tillämpade välfärdsstudier.

Nedan presenteras pågående forskning inom respektive inriktning, med direkt eller indirekt relevans för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen. Samtliga forskare inom ämnet socialt arbete är delaktiga i flervetenskapliga projekt, forskarnätverk och centrumbildningar, både inom Karlstads universitet och vid andra lärosäten. Se även vår hemsida; <https://www.kau.se/socialt-arbete/forskning/forskning-i-socialt-arbete>.

Kritiska välfärdsstudier

Förändringar i välfärdens organisering och civilsamhällets roll

Pågående forskning inom denna inriktning inkluderar studier av förändringar i välfärdens organisering, framför allt i ljuset av förändrade relationer mellan stat/kommun och det socialt inriktade civila samhället, främst på den lokala nivån; i kommuner och/eller stadsdelar. Dessa

studier har ofta tagit utgångspunkt i de senaste decenniernas utveckling med förändrade styrformer i kommunerna och att nya lagar och regleringar öppnat för alternativa utförare inom välfärden. Förändringar har uttryckts i termer av ”välfärdsmix”, ”från government till governance” eller som ett förändrat samhällskontrakt.

Civilsamhällets (nya?) roller för att motverka hemlöshet är ett forskningsprojekt som studerar och analyserar ideella organisationers roller i relation till hemlöshet som fenomen och till hemlösa personers situation i dagens Sverige, samt om och hur dessa roller har förändrats under en 25-årsperiod.

Vidare undersöker forskningsprojektet *Rurala civilsamhällen* hur lokala civilsamhällesorganisationer bidrar till att hålla ihop och utveckla lokalsamhällen på den svenska landsbygden genom att ersätta offentlig och kommersiell service som försvunnit från orten. Syftet är att bidra med kunskap om det lokala civilsamhällets roll i att bevara och utveckla servicefunktioner i glest befolkade områden på den svenska landsbygden, och kring vilka effekter denna civilsamhällesorganisering har på lokalsamhället. Samarbetspartner: Ersta Sköndal Bräcke högskola, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och Centrum för forskning om hållbar samhällsförändring (CRS) vid Karlstads universitet.

Pågående avhandlingsarbeten inom kritiska välfärdsstudier

Våldsutsatta kvinnors erfarenheter av skyddat boende. Syftet med avhandlingsarbetet är att undersöka den sociala organiseringen av insatsen skyddat boende från våldsutsatta kvinnors ståndpunkt. Avhandlingen är en institutionell etnografi som baseras på intervjuer med kvinnor som har varit placerade i skyddat boende. Den omfattar också observationer och intervjuer med socialsekreterare samt fokusgruppsintervjuer med personal i ideella, kommunala och privata skyddade boenden.

Allmänhetens uppfattningar om socialtjänsten. Syftet med avhandlingsarbetet är att undersöka allmänhetens föreställningar, tankar och (framförallt) förtroende för socialtjänsten och socialsekreterare. Vidare undersöks vad som kan tänkas ligga bakom föreställningarna och förtroendet samt vilka eventuella praktiska konsekvenser detta kan utgöra för socialsekreterare i deras yrkespraktik. Avhandlingsarbetet inkluderar kvantitativ och kvalitativ metod. Det empiriska materialet består av enkätdata, texter publicerade på internetforum samt intervjuer med socialsekreterare.

Studier om hälsa och social utsatthet på individ- och gruppnivå

Barns och ungas psykiska hälsa och uppväxtvillkor

SOFIA-studien är en vetenskaplig studie av barns sociala, beteendemässiga och fysiska utveckling. SOFIA står för **S**ocial **O**ch **F**ysisk utveckling, **I**nsatser och **A**npassning. SOFIA-studien genererar genomgående kunskap utifrån ett intersektionellt och longitudinellt perspektiv på barns och ungas utveckling, men även kunskap om vårdnadshavares sociala situation och förutsättningar. SOFIA-studien startade 2010 och följer ca 2000 barn sedan de var 3-5 år gamla. Projektet innefattar en rad olika forskningsinriktningar, bland annat utvecklingsvägar vad gäller barns och ungas normbrytande beteende och kriminalitet, psykisk hälsa, oro för hemförhållanden och skolresultat. SOFIA-studien leds vid Karlstads universitet av forskare vid socialt arbete och tillhör Centrum för forskning om barns- och ungas psykiska hälsa och uppväxtvillkor (se nedan). Samarbetspartners: Örebro universitet och Karlstads kommun. www.sofiastudien.nu

Andra studier inom området barns och ungas psykiska hälsa och uppväxtvillkor med relevans för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen rör vad som gör att barn och unga upplever att vården vid psykisk ohälsa håller en hög kvalitet och hur barns och ungas uppfattningar om vårdmötet är relaterade till andra kvalitetsindikatorer som förändringar i symtom och hur en fungerar i vardagen. Forskningen relaterar även till utvecklingen av ett svenskt mätinstrument, ChASE: Ungas röster, som fångar upp vad ungdomar tycker om den hjälp och det stöd de får i vård och behandling av psykisk ohälsa. Instrumentet har utvecklats i samverkan med barn och unga. Både kvalitativ och kvantitativ data användes för att utvärdera instrumentet. Samarbetspartners: Västerås kommun och Region Västmanland.

Multigenerationella ojämlikhetsmönster

En av våra forskare är aktiv i ett forskningsprojekt om multigenerationella ojämlikhetsmönster som undersöker i vilken utsträckning sociala, ekonomiska och hälsomässiga indikatorer av ofärd kvarstår över tre generationer. Projektet som är finansierat av Vetenskapsrådet fokuserar särskilt på vilken roll resiliens spelar för att bryta multigenerationella mönster i ojämlikhet. Ekonomiska och sociala resurser tenderar att överföras från föräldrar till barn, vilket kan resultera i att barnen hamnar i samma position som sina föräldrar när de själva blir vuxna. Det här fenomenet kallas ibland för "reproduktion av ojämlikhet" som kan sträcka sig till generationen av barnbarn – och kanske till och med längre än så (multigenerationell överföring). Att studera dessa processer kan bidra med angelägen kunskap om hur reproduktion av ojämlikhet kvarstår över tid. Det saknas dock fortfarande kunskap om de underliggande mekanismerna bakom dessa samband. Här är ett livsförloppsperspektiv med fokus på konkreta omständigheter i människors liv, såsom fattigdom, ohälsa och arbetslöshet relevant. Samarbetspartner: Stockholms universitet.

Våld i nära relationer

Forskning om våld är centralt vid socialt arbete. En del av denna forskning inkluderar studier om alkohol och våld i nära relationer – betydelsen av kritiska perspektiv på kunskapsunderlag för beslutsfattande, policyutveckling och prevention. Prevention av alkoholrelaterat våld, inklusive våld i nära relationer (VNR), ska grundas på tillförlitlig kunskap. Det är därför angeläget att noggrant granska kunskapsunderlaget för policy och beslutsfattande inom området alkohol och VNR. Ett väl etablerat antagande är att alkohol är en riskfaktor för VNR. Samtidigt saknas en systematisk sammanställning av kunskapsläget angående alkohol och VNR i Sverige. Projektet syftar till att, i en svensk kontext, beskriva och analysera kunskapsunderlaget när det gäller fenomenet alkohol och VNR samt studera hur fenomenet tolkas av centrala aktörer inom policyutveckling. Samarbetspartner: Göteborgs universitet.

En annan del av våldsforskningen fokuserar på hedersrelaterat våld och förtryck. Pågående studier utgår i första hand från ett rättighetsperspektiv som ursprungligen härrör från beaktande av mänskliga rättigheter. Kunskapsbidraget är praktiktäna och belyser hur socialtjänsten och andra myndigheter bemöter våldsutsatta som lever med en hedersproblematik eller riskerar att giftas bort mot sin vilja. Ett annat perspektiv fokuserar på hedersvåldsutsattas situation och deras upplevelse av stöd och hjälp från samhället. Samarbetspartner: Örebro universitet.

Pågående avhandlingsarbete inom Studier om hälsa och social utsatthet

Sociala påfrestningar och dess inverkan på psykosomatiska problem bland ungdomar. För att kunna förebygga framtida sociala- och hälsorelaterade problem behöver skolkuratorer guidas av kunskap om samspelet mellan sociala förhållanden och risk- och skyddsfaktorer, både i och utanför skolan. Det övergripande syftet med denna avhandling är att studera associationer mellan sociala påfrestningar och ungdomars psykosomatiska problem. De sociala påfrestningarna relaterar till skolan, familjen och individen. Dessutom ämnar avhandlingen att undersöka faktorer som kan tänkas påverka dessa associationer.

Tillämpade välfärdsstudier

Brukarinflytande och brukarmedverkan

Inom området brukardelaktighet pågår flera forskningsprojekt med syfte att fördjupa kunskapen om det perspektiv på evidensbaserad praktik som handlar om patienters/brukares delaktighet. Brukarinflytande är centralt för att utveckla en återhämtningsorienterad praktik inom verksamhetsområdet psykisk hälsa och psykisk funktionsnedsättning, som integrerar kvaliteter som är viktiga för patienter och brukare. Brukarinflytande är även avgörande för

hållbara och demokratiska vård- och stödsystem. Ett antal strategier för brukarinflytande har idag utvecklats inom området, men ofta saknas långsiktig implementering.

Inom ramen för ett Forte-finansierat projekt genomförs nu en studie om brukarmedverkan, med ett speciellt fokus på hur brukarkunskap tas på allvar och tas tillvara. Detta projekt är en del i en satsning på att stärka brukarinflytande och psykiatriska och socialpsykiatriska verksamheters samverkan med brukarrörelsen och förmågan att beakta individens preferenser och kunskap i t ex planering av vård och stöd. Ett exempel på detta är delat beslutsfattande, en metod som tar sin utgångspunkt i individens egna preferenser och kunskap. I en pågående studie utvecklas kunskapen om dessa metoder. Genom att fokusera på hindrande och stödjande faktorer vid implementering förväntas studien bidra till att skapa förutsättningar för att brukardelaktighet och inflytande ska få fäste som en integrerad del av praktiken.

Ytterligare ett Forte-finansierat projekt undersöker brukarrevison som en strategi för brukarinflytande i utveckling av stöd och omsorg inom området psykisk ohälsa. Nyligen beviljades en tilläggsansökan till detta projekt, som handlar om att undersöka hur brukarorganisationer påverkats av pandemin. Huvuddelen av detta projekt kommer drivas av forskare inom socialt arbete vid KAU. Samarbetspartner: CEPI, NSPH (Nationell samverkan för psykisk hälsa), Umeå universitet.

Inom området brukarinflytande och brukarmedverkan har forskare i socialt arbete vid KAU nyligen också beviljats programstöd från FORTE, omfattande 23.9 miljoner kr, i samarbete med forskare knutna till CEPI. Forskningsprogrammet som startar i januari 2022, syftar till att undersöka och utveckla hållbara praktiker för brukarinflytande inom verksamhetsområdet psykisk hälsa. Programmet består av tre moduler, med totalt sju underliggande projekt:

- Modul I: Autonoma aktiviteter som en grund för brukarinflytande. Modul I utforskar aktiviteter inom brukarrörelsen som är fristående från vård- och stödsystem. Genom sådan autonom mobilisering kan brukare bygga kompetenser och beredskap för inflytandeaktiviteter, genom att formulera politiska positioner och utveckla en kollektiv kunskapsbas.
- Modul II: Konkreta strategier för hållbar integrering av brukarinflytande. Modul II utgör programmets kärna. Projekten utforskar fyra konkreta strategier för hållbar integrering av brukarinflytande: delat beslutsfattande, peer support, brukarrevison och brukarråd. Projekten behandlar vidare brukarinflytande på olika nivåer: från en individnivå, till en organisatorisk nivå och en systemnivå.
- Modul III: Stärkande av kapacitet, varaktighet och forskningens effekter genom samproduktion. Modul III tar ett övergripande tag om den kunskap som genereras i programmet för att utveckla teori och metod i relation till brukarinflytande i forskning och inom verksamhetsområdet. Inom ramen för denna modul byggs strukturer för

programmets samproduktion, som involverar brukarorganisationer och representanter främst från berörda verksamheter.

Fokus för ett nyligen avslutat projekt var att undersöka hur man bättre kan inkludera brukares och patienters kunskap och perspektiv i beslut som rör deras eget stöd och behandling. Projektet genomfördes inom ramen för ett nationellt uppdrag som handlade om att stödja införandet och användandet av metoden Delat Beslutsfattande (DBF) i psykiatrisk och socialpsykiatrisk vård och stöd i en svensk kontext. Forskargruppen i projektet var tvärvetenskaplig med ämneshemvister inom socialt arbete, omvårdnad och psykologi. Ett annat, nyligen avslutat projekt studerade hur peer support kan implementeras i en svensk psykiatrisk och socialpsykiatrisk kontext. Samarbetspartner: CEPI-forskargrupp, Stockholms universitet, Umeå universitet, Högskolan Dalarna och Högskolan Halmstad.

Socialtjänstens myndighetsutövning och samverkan

RISKSAM är ett Fortefinansierat sexårigt tvärvetenskapligt projekt som beviljats programstöd med 23.2 miljoner kronor. Målet med projektet är att införa en ny modell för hur polisen och socialtjänsten samverkar gällande våld i nära relationer och stalkning. Hela projektet har ett stads- och glesbygdsperspektiv samt ett barnperspektiv. Projektet består av fyra olika delstudier där samverkan studeras mellan polis och socialtjänst i förhållande till; återfall i våld, samhällsekonomiska konsekvenser, arbetsmiljön för personalen som hanterar dessa ärenden, samt livskvaliteten för de utsatta och deras barn. Förväntade lärdomar från projektet är utökade kunskaper om återfall i våld, livskvalitet för de utsatta och deras barn, arbetsmiljö för personal som möter de våldsutsatta samt beräkningar av samhällsekonomiska kostnader såväl för individen som för samhället. Projektets kunskapsvinster gagnar många verksamheter inom välfärdssektorn som ansvar för området, t ex hälso- och sjukvården. Samarbetspartner: Örebro universitet.

Ett flertal pågående studier rör socialtjänstens myndighetsutövning och genomförs av forskare i socialt arbete vid centrumbildningen FoU Välfärd Värmland och genom internationella samarbeten. Studierna rör informationsinhämtning, bedömningar, beslut och uppföljningar inom sociala barn- och ungdomsvården, ekonomiskt bistånd, LSS, socialpsykiatri och äldreomsorg. Gemensamt fokus i studierna är kopplingen mellan socialtjänstens arbetsätt och jämställdhet och jämlikhet i tillgång till insatser. Studierna bidrar bland annat till kunskap om individbaserad systematisk uppföljning, omotiverade skillnader, genusbias och risker för diskriminering samt arbetsätten enligt Barnets Behov I Centrum (BBIC) och Individens Behov I Centrum (IBIC), där kunskap om ICF klassifikationssystem är centralt. År 2021 – 2023 har SKR beviljat medel för en särskild satsning rörande jämställd socialtjänst och som riktats till FoU Välfärd Värmland. Satsningen innebär att forskare i socialt arbete tillsammans med kommunerna i Värmland bedriver

forsknings- och utvecklingsarbete i syfte att ta fram ett nationellt gångbart stöd för jämställdhet vid bemötande, bedömningar och insatser inom socialtjänsten. Detta arbete är till stora delar även överförbart till kuratorers arbete inom hälso- och sjukvården.

Ytterligare forskning i socialt arbete bedrivs inom ramen för ett regeringsuppdrag som utgår från Jämställdhetsmyndigheten. Detta projekt pågår fram till 31 mars år 2022 och det övergripande syftet är att kartlägga myndigheters insatser och stöd avseende utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck i relation till prostitution och människohandel. Ett annat delsyfte är att undersöka vilka erfarenheter barn och vuxna utsatta för HRV samt prostitution och människohandel, har av stöd- och hjälpinsatser från samhället. Kartläggningen kommer att utmynna i vetenskapliga artiklar.

Forskare i socialt arbete medverkar också i ett följeforskningsprojekt där 15 socialtjänster i Dalarnas län ingår. Länsstyrelsen Dalarna är projektägare och är beviljade medel med 3.4 miljoner kronor av Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen Östergötland. Medlen är avsedda att påbörja och stärka utvecklingen av ett regionalt resurscentrum i Dalarnas län med inriktning mot hedersrelaterat våld och förtryck (HRV). Projektet är treårigt och startar under hösten 2021.

Forskare i socialt arbete medverkar också som internationell samarbetspartner och handledare i en jämförande studie mellan Norge, England och Sverige, med syftet att undersöka sociala barn- och ungdomsvårdens användning av utlåtanden och externa utredningar från andra professioner. I studien fokuseras komplexa barnavårdsutredningar, som kan leda till att barn placeras på grund av brister i hemmiljön. Samarbetspartners: Department of social sciences Western Norway University of Applied Sciences, Norwegian Research Centre (NORCE), Regional Centre for Child and Youth Mental Health and Child Welfare (RKBU West), Haukeland University Hospital, Division of Psychiatry, Resource Centre on Violence Traumatic Stress and Suicide Prevention (RVTS west), Socio-Legal Studies at Bristol University, England. Vidare handleder forskare i socialt arbete ett doktorandarbete vid Hälsohögskolan i Jönköping, om att upptäcka barn som far illa - vägen från barns självupplevda utsatthet till socialtjänstens utredningar.

Pågående avhandlingsarbete inom inriktning Tillämpade välfärdsstudier

Sociala barn- och ungdomsvårdens matchning och uppföljning av insatser vid barns våldsutsatthet. Ett nyligen startat doktorandprojekt (maj 2021) fokuserar matchning och uppföljning av insatser i relation till identifierad våldsutsatthet mot barn och mellan omsorgspersoner samt i förhållande till kön, ursprung, ålder och eventuell funktionsnedsättning hos barnet. Avhandlingsarbetet kommer bestå av kvantitativa studier inom ramen för studien Support and protection Against Violence, on Equal terms for all

children (SAVE) och kvalitativa studier för att fördjupa kunskapen utifrån vårdnadshavares och socialsekreterares perspektiv.

Övrig forskning vid centrumbildningar med relevans för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen

Centrum för forskning om barns och ungas psykiska hälsa och uppväxtvillkor (CBU)

En flervetenskaplig forskningsmiljö inom Karlstads universitet är Centrum för forskning om barns och ungas psykiska hälsa och uppväxtvillkor (CBU). Miljöns forskare kommer från psykologi, socialt arbete, folkhälsovetenskap, omvårdnad och pedagogik. Forskningen avser barn och unga från födseln till 20-årsåldern. Vid CBU genomförs epidemiologiska befolkningsstudier om förekomsten av olika faktorer relaterade till barns och ungas psykiska hälsa och uppväxtvillkor, risk- och skyddsfaktorer. CBU arbetar också med utvärdering av interventioner för barn, unga och deras familjer som är i behov av stöd. Forskningen är inriktad på tillämpning i praktiken och sker ofta i samverkan med skola, hälso- och sjukvård eller socialtjänst. Tre lektorer i socialt arbete är knutna till CBU.

FoU Välfärd Värmland

Vid Karlstads universitet finns FoU Välfärd Värmland som utgör en viktig länk mellan institutionen för sociala och psykologiska studier, kommunerna i Värmland och Region Värmland. FoU Välfärd Värmland utgör en nod i den regionala samverkans och stödstrukturen (RSS) i Värmland och medverkar i nationella satsningar samt i flertalet nationella nätverk vid Sveriges Kommuner och Regioner, Socialstyrelsen och SBU. Centrumbildningen är organiserad under Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap vid Karlstads universitet och har sedan många år samlokaliseras med Institutionen för sociala och psykologiska studier.

FoU Välfärd Värmland bidrar genom forskning, utvärderingsprojekt och utvecklingsarbeten till kunskapsutveckling och en evidensbaserad praktik inom socialtjänsten och kurativt arbete inom hälso- och sjukvård. Verksamheten riktar sig till socialtjänstens samtliga arbetsområden (äldreomsorgen, LSS samt Individ- och familjeomsorgen) och närliggande hälso- och sjukvård. FoU Välfärd Värmland bidrar även till att främja erfarenhetsutbyten och lärande på lokal, regional och nationell nivå. I nuläget pågår ett flertal forskningsprojekt inom socialtjänsten som rör sociala barn- och ungdomsvården, ekonomiskt bistånd, äldreomsorg och LSS, se ovan. Birgitta Persdotter, lektor i socialt arbete, är vetenskaplig ledare för FoU Välfärd Värmland.

Övrig forskning inom Institutionen för sociala och psykologiska studier med relevans för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen

Forskning inom psykologi

Psykologiämnet har 13 aktiva doktorander och drygt 45 pågående forskningsprojekt som sysselsätter juniora och seniora forskare. Forskningen bedrivs inom två breda inriktningar, där den ena har ett fokus mot klinisk psykologi och den andra ett fokus på vardagslivets psykologi. Några exempel på pågående forskningsprojekt med relevans för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen är:

- Coronapandemin och nya vanor
- Minnesträning för personer med Parkinsons sjukdom
- SMS:Coachning vid friskvården i Värmland
- Insatser för våldsutsatta barn
- MOBI-HEALTH: Mobility, Health and Inclusive Urban Epidemic Resilience
- Livshändelser och energieffektivt resande över generationer
- Stöd i föräldraskapet för föräldrar med psykisk ohälsa
- Träning av kognitiv kontroll hos personer med långvarig smärta
- Sjuk av stress: vägen tillbaka till ett hållbart arbetsliv
- DigitalWell - Upplevd självständighet bland äldre

Forskning inom genusvetenskap (Centrum för genusforskning)

Inom Centrum för Genusforskning (CGF) och genusvetenskap finns följande forskningsinriktningar:

- Forskning om män och maskuliniteter
- Transgenderstudier
- Genus, hälsa och teknologi
- Organisatoriskt förändringsarbete

Pågående projekt med relevans för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen:

- Transnationella singelmän. En etnografi om singelskap bland migrerade män i Europeiska Unionen
- Anhörigas berättelser och arbetet mot socio-ekonomisk utsatthet under en pandemi – män och suicid i Värmland
- Framing gender justice narratives in a feminist hashtag assemblage – A sociotechnical outlook on Swedish #MeToo
- Emotions Matter: Emotions in Gender mainstreaming Practices in Organizations.
- Digital Well Arena: Making Digital Health Inclusive: the role of gender, class, and ethnicity for access to healthcare (<https://sola.kau.se/digitalhalsa/>)

- Overcoming the Entrepreneurial Ecosystem Gender Divide: A Cross-Cultural Perspective

Forskning inom sociologi

Inom ämnet sociologi bedrivs forskningsprojekt inom framförallt följande inriktningar:

- Makt och motstånd
- Personligt liv, emotioner och vardagens organisering
- Ålderssociologi

Pågående projekt med relevans för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen:

- Anhörigas berättelser och arbetet mot socio-ekonomisk utsatthet under en pandemi – män och suicid i Värmland
- Framing gender justice narratives in a feminist hashtag assemblage – A sociotechnical outlook on Swedish #MeToo
- Räddningsutbildades karriärval. En genus- och mångfaldsanalys av yrkesverksamhet bland alumner från SMO- och RUB-utbildningar
- Relationer mellan människa-djur i ekologiska lantbrukspraktiker

Utbildningens forskningsanknytning

Forskningsanknytningen i hälso- och sjukvårdskuratorexamen vid Karlstads universitet präglas av följande tre delar:

1. Utbildningens innehåll bygger på tidigare och aktuell forskning

Utbildningen kommer att utgå från kunskapsbaserat arbete som förhållningssätt och studenterna ska kontinuerligt tränas i att förhålla sig till brukarperspektivet och bästa tillgängliga kunskap. Bästa tillgängliga kunskap adresseras genomgående via relevanta lärandemål och examinationsformer i varje enskild kurs. Studenten skall utveckla en god beredskap att följa ny forskning och kommer under utbildningen att aktivt ta del av vetenskapliga publikationer för att träna upp denna förmåga.

2. Undervisningsmetoderna bygger på forskning om lärande

All undervisning i hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen kommer att utgå från komponenter som är grundläggande i en studentcentrerad utbildning; tydliga lärandemål, relevanta examinationer, skriftliga betygskriterier, aktiverande undervisningsformer samt informativ feedback till studenterna. Undervisningsformerna kommer att varieras utifrån kursernas centrala innehåll och lärandemål för att studenterna på bästa sätt ska kunna uppnå dessa mål. Aktiverande undervisningsformer präglar redan de utbildningar som ges inom ämnet. De ligger

dessutom i linje med universitets satsningar på exempelvis blended learning och pedagogisk kompetensutveckling.

Både utbildningen i sin helhet och respektive kurs kommer att präglas av en inre logik och där examination och bedömning används lika mycket för lärandet (formativt) som av lärandet (kontrollerande, summativt). Konstruktiv länkning utgör grunden för att skapa en röd tråd genom hela utbildningen. Vi arbetar med konstruktiv länkning dels genom att fortlöpande integrera det självständiga examensarbetet i samtliga kurser, dels genom in- och utvärdering i samtliga kurser.

3. Studenterna förbereds fortlöpande inför examensarbete och tar aktiv del av utvecklings- och forskningsprojekt

Hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen handlar i första hand om att skapa kompetenta hälso- och sjukvårdskuratorer, med kompetens och intresse för att kunna använda forskning och utvärdering i sitt praktiska arbete. Studenterna kommer under utbildningen att ges goda förutsättningar att kunna utveckla kompetenser som rör forskning och utvecklingsarbete genom att aktivt diskutera befintliga utvecklings- och forskningsprojekt samt att låta dem utföra sitt eget självständiga examensarbete under hela utbildningen. Utöver aktiviteter inom utbildningen kommer studenterna att få möjlighet att presentera sina examensarbeten i samband med FoU Välfärd Värmlands årliga kunskapsspridningsdag. Presentationerna sker i gängse former, till exempel muntliga presentationer, workshops och posters. Konferensen kommer att utgöra en del av arbetet med att integrera forskning, utbildning och innovation/ nyttiggörande på ett tydligt sätt.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Resurser

Bedömningsgrunder:

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

Se anvisningar i bilaga 4 till Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen.

Lärosätets redogörelse:

Resurser

Vid Karlstads universitet och vid institutionen för sociala och psykologiska studier finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur bestående av undervisningssalar, en gemensam klinik för färdighetsträning, universitetsbibliotek, studievägledare, en pedagogisk stödenhet där konceptet ”Framgångsrika studier” erbjuder omfattande stöd och service till studenterna. Informationsspridning och informationsinhämtning är lättillgänglig vid såväl campusutbildningar som distansutbildningar. Vi kommer också inom ramen för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen erbjuda studenterna stabilitet i den verksamhetsförlagda utbildningen med gemensamma kvalitetskrav och planering av platser utifrån regional tillhörighet.

Lokaler för färdighetsträning

Färdighetsträning för hälso- och sjukvårdskuratorsstudenterna kommer att ingå i kurs 3-5 under termin 1. Studenterna kommer då att träna på olika former av samtalsstöd, praktisk rådgivning och interprofessionellt samarbete. Vid institutionen för sociala och psykologiska studier finns flera lokaler avsedda för färdighetsträning där det i varje samtalsrum finns goda möjligheter till videoinspelning och uppspelning i utbildningssyfte.

Universitetsbibliotek och informationsförsörjning

Universitetsbiblioteket har ett 60-tal datorarbetsplatser, 1200 sittplatser och ett 30-tal grupprum, både drop-in-rum och bokningsbara samt 20 studieceller för enskilda studier. Det finns också ett resursrum med datorer och programvaror som underlättar studierna för dyslektiker/studenterna med läs- och skrivsvårigheter samt anpassade arbetsplatser för studenter med rörelsehinder.

Service när det gäller distansstudenter är väl utbyggd; studenterna kan nå databaser hemifrån, beställa artiklar eller låna böcker på distans och få dem hemskickade.

Socialt arbete, liksom andra ämnen, har en kontaktbibliotekarie som ansvarar för bibliotekets inköp inom ämnet och som studenter, lärare och forskare kan vända sig till.

Studenter, lärare och forskare har tillgång till ett stort antal databaser. Inom området socialt arbete finns databaserna Social Services Abstracts och Sociological abstracts och databaserna Cinahl och PubMed täcker områden som omvårdnad, medicin, psykiatri m m. Därtill kommer de stora forskningsdatabaserna Scopus och Web of Science.

Framgångsrika studier

Karlstads universitet erbjuder omfattande stöd och service till studenterna. En rad stödverksamheter är samlade i konceptet ”Framgångsrika studier”, bland annat från

universitetsbiblioteket, ämnena svenska, engelska, litteraturvetenskap och interkultur, universitetets hälsofunktioner samt studie- och karriärvägledare. ”Framgångsrika studier” är inte bara till för studenter som har svårigheter eller problem. Här kan studenterna vässa sina kunskaper och sin kompetens för att kunna nå ett riktigt bra resultat i sina studier. Verksamheten är till för alla och aktiviteterna äger rum i gemensamma eller angränsande lokaler.

Universitetspedagogiska enheten

Universitetspedagogiska enheten har ett övergripande ansvar för kompetensutveckling inom universitetspedagogik och -didaktik vid universitetet. Enhetens huvuduppdrag är att, utifrån en akademisk plattform, bidra till ökad kvalitet och kunskapsutveckling inom utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå;

- Erbjud kompetensutveckling i universitetspedagogik och -didaktik samt forskarhandledarutbildning
- Ge stöd till utveckling av blended learning och nätburet lärande
- Analysera behov av kvalitetsutvecklingsinsatser i nära dialog med fakulteterna
- Ge pedagogiskt stöd i enlighet med verksamhetens behov
- Bevaka och informera om nationell och internationell utveckling inom det universitetspedagogiska området samt initiera projekt-, utvecklings- och försöksverksamhet inom området
- Ge stöd för universitetspedagogisk meritering och meritvärdering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande, resultat

Styrdokument (Utbildningsplan och kursplaner)

Bedömningsgrund:

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen.

Se anvisningar i bilaga 4 Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen. Inkludera angivna bilagor.

Lärosätets redogörelse:

Styrdokument (Utbildningsplan och kursplaner)

Utbildningens innehåll kommer att baseras på de lärandemål som presenteras i UKÄ:s förslag till examensbeskrivning för yrkesexamen för kuratorer inom hälso- och sjukvården (UKÄ 2017). Fullständigt förslag på utbildningsplan beskrivs i **bilaga 1** och preliminära kursplaner samt litteraturlista beskrivs i **bilaga 2a-h**. Målsättningen är att genomgående hitta en god balans i kurslitteratur vad gäller både teoretisk kunskap, aktuella kunskapsunderlag och riktlinjer. Litteraturen kommer att ses över och uppdateras inför varje utbildningsstart.

Regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (**bilaga 6**) syftar till att tydliggöra de rättigheter och skyldigheter som studenter och anställda har inom utbildningen. Fakulteten HS:s rutiner för styrdokumentens fastställande, förnyelse samt kvalitetssäkring finns beskrivet i ”Sammanhållet kvalitetssystem vid Karlstads universitet”. Dessa omfattar rutiner för utformning och inrättande av utbildning utifrån ett studentcentrerat lärande, kontinuerlig uppföljning samt regelbunden granskning (**bilaga 7**). Kvalitetsutvecklingen bygger på systematisk uppföljning, analys och återkoppling enligt PDCA (Plan-Do-Check-Act). Modellen tillämpas även för universitets verksamhetsstyrning, som ses som integrerad med kvalitetssystemet.

Förslag till utbildningsplan och preliminära kursplaner har utarbetats kollegialt inom socialt arbete och i samarbete med fakultetskansliet samt kunskapscentrum inom Region Värmland. Vid ett positivt beslut om examenstillstånd kommer rektor att besluta om inrättandet av utbildningen, med bland annat preliminär utbildningsplan som underlag. En kursplanegrupp beslutar om kursplaner och granskar utbildningsplaner och litteraturlistor inför beslut i fakultetsnämnd.

Utbildningsutskottet följer årligen upp programanalyser och verksamhetsberättelser, samt institutionernas arbete med kursvärderingar och kursanalyser. Prefekten beslutar om åtgärder som kräver resurser för utvecklingsarbete och återkopplar detta till kursansvarig som i sin tur ansvarar för att beslutade ändringar genomförs. Studierektor återkopplar till studenterna på kommande kurs i enlighet med *Policy för studentinflytande för Karlstads universitet* (**bilaga 8**). Programledare tar löpande del av kursanalyser samt genomför programutvärderingar. Programanalysen sammanfattar studenternas synpunkter, programledarens analys samt förslag till förbättringar och behandlas i programråd för att diskutera utvecklingsförslag som främjar studentens lärande och som säkerställer att examensmålen uppfylls och examineras.

Kuratorer som handleder studenter under VFU ska ha legitimation som hälso- och sjukvårdskurator, alternativt ha behörighet att ansöka om legitimation till hälso- och

sjukvårdskurator.Handledarutbildning kommer att ges på distans inom socialt arbete.Handledarutbildningen omfattar 7.5 hp och rör även handledning inom socionomutbildningen. Två enskilda seminarium kommer att genomföras för handledarna inom hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen. Fokus i dessa är dels handledning inom hälso- och sjukvårdens kontext, dels handledning parallellt med att studenten genomför enskilt examensarbete. Se kursplan för handledarutbildningen i **bilaga 9**. Den pedagogiska grundsynen innebär att utbildningen ska bidra till att studenten utvecklar ett kritiskt förhållningssätt, självständighet och problemlösningsförmåga. Genom *peer learning* skapas gemensamma lärandeprocesser där studenterna kontinuerligt får möjlighet att utbyta erfarenheter och lära av varandra. Centralt är att det inom VFU finns förutsättningar för studenten att uppnå utbildningens mål och att lärandet omfattar både praktiskt handlande och teoretisk reflektion för att skapa fördjupad förståelse för det kliniska arbetet. På VFU-platserna ska handledningen organiseras i samverkan mellan handledare från VFU-platsen och lärare från universitetet. Lärare tillsammans med handledare har gemensamt ansvar för att kunskapsutbyte mellan teoretisk och klinisk undervisning pågår kontinuerligt i syfte att tydliggöra och utveckla VFU. Handledare erbjuds att delta i klinisk verksamhet och seminarier vid Karlstads universitet. Inför VFU kommer kursansvarig lärare tillsammans med handledare gå igenom kursplan, studiehandledning, bedömningsunderlag och kriterier för bedömning. Vidare avtalas tid för minst ett trepartssamtal med student och handledare för genomgång av studentens måluppfyllelse utifrån bedömningsunderlaget. Vid enskilt uttalade behov av student eller handledare gör ansvarig lärare platsbesök för att kvalitetssäkra VFU.

Främjande av studenternas lärande utifrån individuella förutsättningar

Genom att kontinuerligt fokusera studentens lärande genom konstruktiv länkning kommer vi även kunna främja studenternas lärande utifrån individuella förutsättningar. Förutom det extra stöd som finns att få via ”Framgångsrika studier” kommer vi genom in- och utvärderingar i respektive kurs fånga upp 1) var studenten befinner sig kunskapsmässigt utifrån kursens lärandemål, 2) eventuella särskilda önskemål som studenten har och 3) om vi behöver ta hänsyn till andra omständigheter.

En annan viktig aspekt rör planering av verksamhetsförlagd utbildning och genomförandet av det självständiga examensarbetet. Studenten kan genom utbildningen profilera sig genom att exempelvis välja ett visst område för kunskapssammanställningar i termin 1, plats för den verksamhetsförlagda utbildningen samt syfte med det självständiga examensarbetet. Det ska alltså vara möjligt att fördjupa sig, exempelvis inom psykiatrin eller inom habiliteringen om man så önskar. Detta kommer dock inte att framgå av examensbeviset utan är studentens eget val.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande, resultat

Säkring av examensmål

Bedömningsgrund:

Genom utbildningens utformning genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.

Se anvisningar i bilaga 4 till Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen.

Lärosätets redogörelse:

Säkring av examensmål

Utbildningens upplägg och genomförande

Studiernas upplägg och arbetsformer skall ge studenterna övning i aktivt kunskapssökande, kritisk värdering, prövande hållning och problemlösning. Syftet är att ge studenterna möjlighet att utveckla en god beredskap och trygghet inför sin kommande legitimation. Efter genomgången hälso- och sjukvårdskuratorsutbildning förväntas studenterna vara redo att omsätta och implementera kunskap i ett professionsutövande som i hög grad kommer innebära möten med och planering kring människor i utsatta situationer, ofta präglade av oro, kris och sorg. Vid planeringen av utbildningens progression har vi utgått från SOLO-taxonomin (Structure of the Observed Learning Outcome) indelning av aktiva verb i kategorierna deklarativ kunskap (t ex identifiera, beskriv och analysera) och funktionell kunskap (t ex tillämpa, lösa problem), se [figur 5](#) och [bilaga 5](#).

Progression när det gäller *deklarativ* och *funktionell* kunskap
(SOLO) Briggs & Tang 2011)

Figur 5. Utbildningens progression

Termin 1 och 2 – distansundervisning med campusträffar för färdighetsträning

Under termin 1 och 2 kommer undervisningen att bestå av föreläsningar, gruppdiskussioner, färdighetsträning och seminarier. Utbildningen ges på distans förutom tre campusträffar under termin två för färdighetsträning och tillhörande examination. Studenterna kommer huvudsakligen att arbeta i grupp på digitala plattformar.

Grupparbetena stöds och leds av externa handledare och av studenterna själva. Färdighetsträning i anpassade lokaler kommer att genomföras på Campus i kurs 3 och 4. Studenterna kommer också redan från början att tränas i att självständigt söka och sammanställa relevant vetenskaplig litteratur. Under termin 3 och 4 kommer undervisningen att bestå av handledning och seminarier under den verksamhetsförlagda utbildningen och i det självständiga examensarbetet.

Kursplanerna tydliggör hur lärandemålen i respektive kurs kommer att examineras (se bilaga [2a-g](#)). Vi har medvetet använt en variation av examinationsformer för att lyfta fram de olika momenten i varje kurs och för att kunna följa studenternas lärande inom respektive kurs och genom hela utbildningen. En utbildningsmatris har tagits fram för att tydliggöra examinering av lärandemål i relation till de lärandemål som presenterades i UKÄ:s förslag till examensbeskrivning för yrkesexamen för kuratorer inom hälso- och sjukvården (UKÄ 2017), se bilaga 5. Matrisen följs upp av utbildningsutskottet varje år i samband med redovisning av programanalys och verksamhetsberättelser som tidigare beskrivits.

Termin 3 - Verksamhetsförlagd utbildning

En viktig del för att nå examensmålen är ett välfungerande samarbete med de regioner där den verksamhetsförlagda utbildningen bedrivs. Förutom säkerställande av antalet VFU-platser fokuseras handledningens övergripande kvalitet och innehåll på lärandemiljö, pedagogiska och handledningsmässiga förutsättningar, strukturella förutsättningar samt bedömning av studentens förmåga och lämplighet.

Lärandemiljö

Studenten ska erbjudas VFU i en miljö som främjar lärande och ger en grund för legitimation som hälso- och sjukvårdskurator. Detta innebär att VFU sker där arbetsuppgifterna och patientunderlaget är relevanta för utbildningen. Studenten ska delta i arbetet, träna på olika arbetsmoment och i teamet möta professionella förebilder på ett sådant sätt att lärandemål uppnås. Vid VFU ingår även peer learning, för erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande mellan studenter. Studentens lärandemiljö ska kännetecknas av bra bemötande, bekräftande och öppenhet, ömsesidig respekt för allas lika värde och delaktighet samt en verksamhet som använder sig av vetenskapliga resultat och metoder med tillgång till litteratur och databaser.

Strukturella förutsättningar

Vårdorganisationen arbetar tillsammans med lärosätet för att ge studenten förutsättningar att utveckla och integrera teoretisk och praktisk kunskap, därmed förväntas studenten uppnå yrkesspecifikt kunnande. Strukturella ramar och förutsättningar är lagar och förordningar, avtal om VFU mellan Karlstads universitet och aktuell sjukvårdsregion, utbildnings- och kursplaner, lokala dokument och föreskrifter inom respektive region, kursvärderingsinstrument samt övrig uppföljning av VFU-relaterade aktiviteter.

Bedömning av studentens förmåga och lämplighet

Om studenten tydligt brister i någon eller några av de färdigheter och förmågor som beskrivs i bedömningskriterierna ska detta vägas in i handledarens bedömning av lärandemålen och praktikplaceringen som helhet. Vid allvarliga brister skall kursansvarig kontaktas så snart som möjligt. Om det föreligger brister i studentens prestationer som kan innebära risker för patienter eller klienter, kan handledaren och kursansvariga efter gemensamt beslut avbryta studentens praktik. I samband avbruten praktik upprättar kursansvarig tillsammans med studenten en individuell studieplan som tar upp de aktuella brister som förekommer och hur studenten kan arbeta med att komma till rätta med dessa brister.

Handledning

Kuratorer som handleder studenter under VFU ska ha behörighet att ansöka om legitimation till hälso- och sjukvårdskurator, alternativt redan ha legitimation som hälso- och sjukvårdskurator. Handledarutbildning kommer att ges vid ämnet socialt arbete. Ämnet erbjuder kontinuerligt handledarkurser omfattande 7.5 hp. Centralt är att det inom VFU finns förutsättningar för studenten att uppnå utbildningens mål och att lärandet omfattar både praktiskt handlande och teoretisk reflektion för att skapa fördjupad förståelse för det kliniska arbetet. Enligt den pedagogiska grundsynen ska utbildningen bidra till att studenten utvecklar ett kritiskt förhållningssätt, självständighet och problemlösningsförmåga.

På VFU-platserna ska handledningen organiseras i samverkan mellan handledare från VFU-platsen och lärare från universitetet. Lärare tillsammans med handledare har gemensamt ansvar för att kunskapsutbyte mellan teoretisk och klinisk undervisning pågår kontinuerligt i syfte att tydliggöra och utveckla VFU. Inför VFU kommer kursansvarig lärare tillsammans med handledare gå igenom kursplan, studiehandledning, bedömningsunderlag och kriterier för bedömning. Vidare avtalas tid för minst ett trepartssamtal med student och handledare för genomgång av studentens måluppfyllelse utifrån bedömningsunderlaget. Vid enskilt uttalade behov av student eller handledare gör ansvarig lärare platsbesök för att kvalitetssäkra VFU.

Termin 4 – självständigt examensarbete

Det självständiga examensarbetet kommer att genomföras inom något av följande vårdområden: primärvård, somatisk vård, psykiatri eller rehabilitering. Examensarbetet ska ha fokus på verksamhetsutveckling och studenterna kommer stödjas i att utveckla sina frågeställningar redan under år 1 samt förfina dessa under den verksamhetsförlagda utbildningen.

Examination i förhållande till lärandemål

De nationella målen för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen examineras löpande under utbildningen med progression mellan de olika kurserna, vilket beskrivs nedan. Se även utbildningsmatrisen, bilaga 5.

Kunskap och förståelse

Visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

I kurs 1 examineras studentens kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Studenterna ska särskilt visa att de har kunskap om evidensbaserad praktik. Kunskapen om hur samband mellan vetenskap och beprövad erfarenhet tillämpas fördjupas sedan i kurs 2 - 4, genom att integrera teori och färdighetsträning. Det sista progressionssteget vad gäller att förstå samband mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen ligger i kurs 6 och 7, där syftet är att examinera såväl studentens förmåga att tillämpa kunskap i praktiken som i att självständigt utveckla kunskap i det slutliga examensarbetet.

Visa fördjupad kunskap om och förståelse för samspelet mellan sociala och psykosociala faktorer och ohälsa på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Området introduceras i kurs 1. Fördjupning med examinerande moment sker därefter i kurs 2. Förståelse för samband sker även fortlöpande under kurs 3 och kurs 4 som förutsättning för att studenterna ska kunna lära sig vilken betydelse detta har i deras kommande yrkesutövning. Fördjupning sker vidare under den verksamhetsförlagda utbildningen och eventuellt inom ramen för det självständiga examensarbetet beroende på val av inriktning.

Visa kunskap om och förståelse för hur ohälsa kan påverka individen och närstående.

Området introduceras i kurs 1 och fördjupning med examinerande moment sker därefter i kurs 2 - 4. Utifrån det nationella målet kombineras teori och praktik och utgör förutsättning för att kunna examinera färdigheter och förmågor. Detta innebär att studenten ska kunna motivera sina bedömningar och val av exempelvis metoder, genom att luta sig mot kunskap om och förståelse för hur ohälsa kan påverka individen och närstående. Fördjupning sker

vidare under den verksamhetsförlagda utbildningen och eventuellt inom ramen för det självständiga examensarbetet beroende på val av inriktning.

Visa kunskap om och förståelse för kriser, sorg, förluster och trauman.

Området introduceras i kurs 1 och fördjupning med examinerande moment sker därefter i kurs 4. Samtliga lärandemål i kurs 4 rör studentens kunskap om och förståelse för kriser, sorg, förluster och trauman. Studentens omsättning av teoretiska kunskaper om och förståelse för kriser, sorg, förluster och trauman examineras också genom färdighetsmoment, se nedan. Fördjupning sker vidare under den verksamhetsförlagda utbildningen och eventuellt inom ramen för det självständiga examensarbetet beroende på val av inriktning.

Färdighet och förmåga

Visa förmåga att självständigt utreda och bedöma individers sociala situation i relation till relevanta vård- och omvårdnadssituationer och med utgångspunkt i detta föreslå sociala och psykosociala insatser.

Området introduceras i kurs 1 och examineras i kurs 3, 4 och 6. I kurs 3 ska studenten kunna identifiera och redogöra för behov och insatser samt praktiskt kunna genomföra bland annat social anamnes och bedömning individuellt och i team. I kurs 4 fördjupas kunskapen genom ett större fokus på specifik problematik och samtalsfärdigheter. Kurs 3 och 4 ska lägga en grund för den verksamhetsförlagda utbildningen då förmågan examineras i förhållande till studentens förmåga i praktiken.

Visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten och dennas närstående planera, genomföra och följa upp sociala och psykosociala insatser på individ- och gruppnivå.

Området introduceras och examineras delvis i kurs 1 eftersom det utgör en naturlig del i en evidensbaserad praktik. Det innebär att processen från planering, genomförande och uppföljning tydliggörs exempelvis i uppgifter om individbaserad systematisk uppföljning. Lärandemålet examineras vidare i kurs 3 - 5. I kurs 3 ska studenten kunna identifiera och redogöra för behov och insatser, vilket även innefattar uppföljning över tid. Detta ingår även i färdighetsträningen. I kurs 4 fördjupas kunskapen genom ett större fokus på specifik problematik och samtalsfärdigheter. Kurs 3 och 4 ska lägga en grund för den verksamhetsförlagda utbildningen då förmågan examineras i förhållande till studentens förmåga i praktiken.

Visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper.

Området introduceras i kurs 1 och examineras därefter i kurs 3 och 4. Fördjupning sker inom ramen för den verksamhetsförlagda utbildningen där förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper utgör ett specifikt lärandemål.

Visa förmåga att tillämpa relevanta författningar.

Kunskap om relevanta författningar och hur dessa tillämpas examineras i kurs 1. Vidare fördjupas kunskapen i kurs 3 dels lagstiftning, riktlinjer och rutiner som rör kuratorns roll och ansvar, dels i förhållande till praktisk rådgivning till patienter ex vad gäller rättigheter och samhällets resurser. Fördjupning sker vidare inom ramen för den verksamhetsförlagda utbildningen där förmåga att tillämpa relevanta författningar utgör ett specifikt lärandemål.

Visa förmåga att självständigt initiera och genomföra kvalitets- och utvecklingsarbete samt strukturera, analysera och utvärdera sociala och psykosociala insatser.

Området introduceras och examineras i kurs 1 då studenten ska visa förmåga att aktivt söka och sammanställa kunskap samt identifiera kunskapsluckor som grund för det självständiga examensarbetet. Förståelse vad gäller vikten av kvalitets- och utvecklingsarbete fördjupas under kurs 2 - 4 där de skriftliga examinationsuppgifterna delvis innebär en förberedelse inför det självständiga examensarbetet (kurs 7). Lärandemålen i kurs 7 innebär sammantaget att studenten ska visa förmåga att självständigt initiera och genomföra kvalitets- och utvecklingsarbete samt strukturera, analysera och utvärdera sociala och psykosociala insatser.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Visa självkännedom och empatisk förmåga,

Visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,

Visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående och,

Visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Samtliga mål som rör värderingsförmåga och förhållningssätt examineras i kurs 3 - 6. Genom dessa kurser sker en stegvis fördjupning i och med färdighetsmomenten i kurs 3 och 4, reflektion och värdering i kurs 5 samt praktisk tillämpning under den verksamhetsförlagda utbildningen i kurs 6. Förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens examineras även som teoretiskt moment i kurs 1 - 4 och knyts till modellen för en evidensbaserad praktik.

Självständigt arbete (examensarbete)

För hälso-och sjukvårdskuratorsexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om 15 hp.

Kurs 7 innebär självständigt examensarbete om 15 hp och examineras dels genom självständigt examensarbete som seminariebehandlas, dels genom opposition på annat självständigt arbete.

Utbildningens progression

I hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen vid Karlstads universitet ställs progressionen i centrum genom att tre aspekter lyfts fram och utvecklas under utbildningens gång: (1) vetenskaplig progression, (2) professionsprogression samt (3) progression i kommunikativ förmåga.

1. Vetenskaplig progression kommer under utbildningen att handla om en successiv fördjupning i relation utbildningens vetenskapliga grund (se sid 5-8). Studenterna förväntas bli allt säkrare i att kunna förstå och kritiskt granska resultat i vetenskapliga artiklar och i kunskapsöversikter och därigenom bli förberedda för att genomföra och utveckla sitt eget självständiga examensarbete. Utbildningen ska sammantaget ge en fördjupad kunskap om centrala teorier och perspektiv samt förståelse för hur dessa omsätts i det praktiska arbetet.
2. Professionsprogression kommer att uppnås genom tre steg; färdighetsträning i kurs 3-4, personlig och professionell utveckling i kurs 5 samt VFU i kurs 6. Studenterna tränas i att förstå och bearbeta sina professionella styrkor och svagheter. Studenterna examineras i samtliga moment och mer specifikt genom en skriftlig reflektion över den personliga utvecklingen i relation till kommande yrkesutövande i kurs 5 och kurs 6.
3. Den kommunikativa progressionen innebär att studenterna regelbundet kommer att öva både muntlig och skriftlig kommunikation, genom presentationer, samtalsövningar och dialogseminarium. I kurs 1-5 ingår olika lärandemoment som kommer lägga en grund inför det självständiga examensarbetet i kurs 6. Studenterna kommer också att träna sin kommunikativa förmåga genom att under handledning ge feedback på varandras texter.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.

Se anvisningar i bilaga 4 till Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen.

Lärosätets redogörelse:

Vid Karlstads universitet ska alla, oavsett kön, ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Det gäller medarbetare, studenter och i samverkan med vår omvärld. Jämställdhetsintegreringsarbetet vid Karlstads universitet rör fyra prioriterade områden; uppföljning av utbildningsmiljö, lika karriärvillkor, jämställda beslutsprocesser samt jämställt budgetarbete. Universitetets arbete med jämställdhetsintegrering samordnas av biträdande universitetsdirektör och rapporteras kontinuerligt till universitetets ledningsgrupp. En översyn har genomförts av institutionens tre program (psykologprogrammet, socionomprogrammet och samhällsanalytikerprogrammet). Fokus har varit på att jämställdhetsintegrera kursplaner, lärandemål, litteraturlistor, innehållet, samt ett jämställt och inkluderande studentbemötande för att säkerställa att kunskap om genus och jämställdhet ingår och förmedlas. Vad gäller socionomprogrammet har en kartläggning genomförts kring hur och i vilken utsträckning kunskap och tillämpning kopplat till genus, jämställdhet ingår i socionomprogrammet och hur detta utvecklas under programmets gång, se bilaga 11. Resultatet av denna har sedan legat till grund för justeringar i socionomutbildningen samt gett oss erfarenheter som vi har tagit hänsyn till i utformningen av hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen.

I utbildningen kommer jämställdhetsperspektivet att beaktas i varje kurs och återspeglas i lärandemål och examinationsuppgifter. Studenterna kommer genomgående att få kunskap om särskilt sårbara grupper och betydelsen av samverkande faktorer för olika patientgrupper. Vår utgångspunkt är genusmedvetenhet och regeringens jämställdhetsmål, som innebär att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. I hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen kommer samtidigt begreppet jämställdhet vidgats genom att löpande behandla genus, jämlikhet och mänskliga rättigheter. Specifika kursmål som rör dessa delar kommer därmed också att examineras.

I utbildningens innehåll tas jämställdhet upp i föreläsningar, fallbeskrivningar och vid seminarier. Vid institutionen finns särskilt avsatt lärartid som ett led i att utveckla normkritiskt perspektiv i undervisningen. Vi kommer i hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen även lägga särskild vikt vid att studenterna ska bli medvetna

om risker för diskriminering i relation till kön, lära sig olika aspekter av genusbias samt kunna använda kriterier för att bedöma omotiverade skillnader mellan grupper. Jämställdhetsmålet ”Jämställd hälsa” är här en viktig utgångspunkt och de olika aspekter av genusbias som visat sig vara relevanta inom hälso- och sjukvårdens kontext:

- Överdriva eller skapa könsskillnader genom att behov tolkas olika utifrån stereotypa föreställningar om kön. I den här varianten av bias tolkas kvinnors och mäns besvär olika utifrån stereotypa föreställningar om kön. Typiska fall inom sjukvården är när likartade besvär uppfattas olika beroende på om patienten är kvinna eller man.
- Bortse från könsskillnader som även handlar om livsvillkor och skilda förväntningar på kvinnor och män. En annan variant av genusbias är den rakt motsatta: att vara omedveten om eller bortse från faktiska skillnader mellan könen och inte ta hänsyn till könsspecifika förhållanden. Det ena könet görs till norm för det andra vilket exempelvis förekommer vid framtagande av medicinsk behandling.
- Göra individen könstypisk genom att utan reflektion ta för givet att patienten passar in i stereotypa uppfattningar om hur kvinnor respektive män ”är”. Trots att det finns könsspecifika skillnader är det viktigt att inte betrakta kvinnor och män som homogena grupper. Då finns nämligen risk för ytterligare en variant av genusbias; att läkaren tar med sig vetskapen om påvisade könsskillnader och utgår ifrån det i mötet med den enskilda patienten, snarare än att utgå ifrån individen.

Vidare rör jämställdhet även specifikt våld i nära relationer. I kurs 4 behandlas våld i nära relationer utifrån jämställdhetsmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra och ger fördjupning om våld i nära relationer utifrån hälso- och sjukvårdskuratorns roll och ansvar. Genusmedvetenhet och jämställdhetsanalys ska även finnas med i det självständiga examensarbetet samt analys utifrån ett intersektionellt perspektiv i de fall det är lämpligt. Det intersektionellt perspektivet ska om möjligt innefatta såväl additiva som intraagerande analyser. Kurslitteratur väljs utifrån kursens innehåll och hänsyn tas till jämställdhetsperspektivet när det gäller val av kvinnliga och manliga författare när så är möjligt.

Sett till fördelningen mellan män och kvinnor bland studenter är det en kraftig överrepresentation av kvinnor som läser till socionom och som arbetar som hälso- och sjukvårdskuratorer. Vi förväntar oss därför att det även kommer att vara en skev könsfördelning inom utbildningen.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrunder:

Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Se anvisningar i bilaga 4 till Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen.

Lärosätets redogörelse:

Vi har, som tidigare beskrivits, ett nära samarbete med Region Värmland och Sjukvårdsregion Mellansveriges utbildnings- och kompetensförsörjningsråd. Utbildningens innehåll och upplägg har tagits fram i samarbete med kuratorer och chefer inom Region Värmland för att göra utbildningen så relevant som möjligt utifrån de behov som finns inom hälso- och sjukvården. Genom samarbetet kommer vi säkerställa att vi möter verksamheternas behov och kan utveckla utbildningen utifrån förändringar i verksamheterna. Som tidigare beskrivits kommer även representanter från professionen att ingå i programrådet och licensierade hälso- och sjukvårdskuratorer kommer att medverka som lärare.

Frågan om en vidareutbildning till hälso- och sjukvårdskurator berör hela storregionen och det har därför varit viktigt för oss att samarbeta med flera regioner vad gäller utbildningens genomförande i allmänhet och den verksamhetsförlagda utbildningen i synnerhet. Vi har särskilt tagit fasta på regionernas önskemål om att ge utbildningen på halvfart och distans, för att underlätta för såväl studenter som arbetsgivare och för att kunna tillgodose ett större geografiskt område.

Regeringen tilldelade i januari 2021 Karlstads universitet 5 miljoner kronor i en satsning med syfte att ge ökad tillgång till högskoleutbildning (Dnr C2021/522). Medlen ska bland annat användas för att förbättra möjligheterna till verksamhetsförlagd utbildning vid studier på distans och för att hitta goda samverkansformer för VFU för att öka kvaliteten och tillgången till VFU runt om i landet. För hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningens studenter blir detta särskilt relevant för de som inte kommer att genomföra sin VFU inom Region Värmland.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Se anvisningar i bilaga 4 till Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen.

Lärosätets redogörelse:

Studentinflytande på Karlstads universitet innebär övergripande att studenter ska ha inflytande över sin utbildning och därigenom kunna bidra till att vidareutveckla den (se policy [bilaga 8](#)). Karlstad Studentkår organiserar studentinflytandet, genom bland annat studeranderepresentanter i beslutande och beredande organ och genom den dagliga kontakten med studenter. Att bevaka utbildningarna är en av studentkårens allra viktigaste uppgifter. Studentkåren bevakar även arbetsmiljön på universitetet, vilket bland annat innefattar att den fysiska och psykosociala arbetsmiljön ska fungera bra för studenterna.

Aktuell ansökan om examenstillstånd diskuteras med nuvarande socionomstudenter inom ramen för socionomprogrammets programråd. Studenterna har fått komma med synpunkter på hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningens innehåll och upplägg. Vi har särskilt diskuterat vad studenterna anser vara viktigt när det gäller fördjupning och specialisering som fortsättning på socionomutbildningen.

Studenternas delaktighet i hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen kommer på motsvarande sätt som i övriga utbildningar att vara central och ske kontinuerligt i dialog med lärare, kursansvariga och programledare. Som fasta inslag för att säkerställa studenternas delaktighet kommer muntliga och skriftliga in- och utvärderingar göras, dels av utbildningen i sin helhet, dels i varje kurs. Före- och eftermätningarna kommer dels röra studenternas kunskaper, dels fungera som en formativ processutvärdering för att utveckla och anpassa undervisningens innehåll över tid. Föremätning i varje kurs kommer att vara viktig för att göra studenternas delaktiga i att dela med sig av sin aktuella kunskap och kunna lyfta fram önskemål och behov med kommande kurs, utifrån sitt eget lärande. Utvärdering i varje kurs är viktig för att studenterna ska kunna reflektera över sitt lärande, ge en tydlig bild av studenternas kunskapsläge inför efterföljande kurs i utbildningen samt ge en grund för att göra förbättringar inför kommande kursomgång. Vid start och avslut av hela utbildningen besvarar studenterna före- och eftermätning utifrån utbildningens examensmål. Dessa resultat sammanställs och analyseras av programansvarig och används i diskussion med kursansvariga och studentrepresentanter för att kunna utveckla utbildningen vidare.